

Na mirovni konferenci se rešuje vprašanje usode narodov, vprašanje življenja in sreče ter nesreče milijonov ljudi, zaradi tega sklepi ne smejo zaviseeti od slučaja.

Edvard Kardelj

MIROVNA KONFERENCA MORA SLUŽITI SAMO INTERESU MIRU IN NIČEMU DRUGEMU

Prvi pogoj miru je, da osvajalet zapusti ozemlje, ki ga je nepravilno osvojil in da se umakne za svoje etnične meje

Če ta konferenca ne bo obsegala tega, tedaj ne bo prepričala napadalnih sil, da je pravica močnejša od sile in ne boprepričala ponavljanja napadov

OZADJE RAZPRAVE O DELOVNEM POSTOPKU NA MIROVNI KONFERENCI

Vprašanje postopka je načelne važnosti za vsako konferenco. Tudi na sedanjih mirovni konferenci v Parizu je vprašanje postopka (procedure) problem, okoli katerega se razvija najbolj živa diskusija. Prav tako je bilo na vseh ostalih konferencah Združenih narodov, v San Franciscu leta 1945 in Generalni skupščini ZN v Londonu v začetku leta 1946.

Diskusija o postopku, ki se sedaj vodi v Parizu, je torej izredne važnosti za bodočo organizacijo sveta. Nobene-ga dvoma ni več, da skušajo reakcionarni krogi nekaterih držav izkoristiti to priliko, da bi preko navidežno čisto formalnih vprašanj izigrali demokratična načela, ki so bila proklamirana v nešteti sporazumih, sklenjenih še med vojno. Smisel vse te kampanje, ki jo danes opazujemo na mirovni konferenci in ki se vodi tudi v glasilih nekaterih zapadnoevropskih držav, je, da se ustvari atmosfera nezaupanja in da se zlasti s pomočjo tiska demoralizira javnost.

Na celu kampanje je zdaj francoski reakcionarni list »Le Monde«, glasilo vlade, ki zahteva med drugim, da se odločbe Sveta ministrov zunanjih zadev razveljavijo. Še bolj daleč pa je šel socialistični list »Cité Soir«, ki že vnaprej napoveduje neuspeh konferen-ce in trdi, »da je mir že izgubljen«. Tako pisanje dveh odgovornih francoskih listov predstavlja poskus ustvariti nezaupanje v delo konference. Neposredno se reakcionarni zastopniki na pariški konferenci zaenkrat trudijo, da pariški konferenci nesoglasje v pogledu formalnih vprašanj, to je glede postopka.

Svet zunanjih ministrov v Parizu je na svojem zadnjem zasedanju v juniju sklenil predložiti mirovni konferenci pravilnik o postopku, po katerem je potrebna dvetretjinska večina, če naj sklep postane obvezen. Proti temu načelu kvalificirane večine so v četrtih nastopili delegati Avstralije, Holandije in Grčije. Jasno je, da teže ti predložijo za tem, da komplicirajo delo konference. Na ta način, to je, če bi sprejeli princip enostavne ali absolutne večine, bi nastopila možnost, da se razveljavijo mnoge načelne odločitve, ki so jih predstavniki štirih velesil še so-glasno sprejeli. Baš to pa je tudi namen sedanje kampanje zagovornikov enostavne večine.

Popolnoma jasno je, da mir ne more imeti trdne osnove, če se bodo vprašanja, od katerih zavisi bodočnost sveta, reševala s preprostim preglasovanjem (majorizacijo). Trden in trajen mir je nasprotno možno zgraditi samo takrat, če bo konferenca reševala vprašanja s čim večjo soglasnostjo — predvsem tistih držav, ki so neposredno zainteresirane pri poednih vprašanjih. Iz tega pa izhaja dalje, da niti načelo dvetretjinske večine ne predstavlja rešitve, če ni tu soglasja zainteresiranih držav. Vendar daje v danih okoliščinah princip dvetretjinske večine še največ garancij, da konferenca odloča v izvestni meri sporazumno. V tem primeru bi bilo namreč več ali manj izključeno, da bi konferenca odločala na osnovi političnih kombinacij te ali one vlade, ki na stvari ne bi bila direktno zainteresirana. Princip dvetretjinske večine lahko prepreči, da bi nekatere sile trajno sabotirale delo konference.

Jugoslovanska delegacija je v načelu pristala na predlog o postopku, kot ga je osvojil Svet ministrov zunanjih zadev. Sprejela je sicer princip o dvetretjinski večini, vendar je predložila amandement, »da je v tem primeru, če gre za etnično ozemlje nekega zavezniskega naroda, ki je bil pod sovražno okupacijo — potrebno soglasje tistega zaveznika, o katerega etničnem ozemlju gre«. Pravilnost takega stališa ni treba niti dokazovati. Amandement je tako logičen, da se ne morejo iznesti nikakoli stvarni protidokazi. To je moralni princip, ki ga v takih primerih morajo vsi priznati, prav izjava naše delegacije.

Jugoslovanska delegacija dosledno brani stališče, ki ga je razložila že na zasedanju Generalne asambleje Združenih narodov v Londonu, in ki ponudnja potrebo soglasnosti vseh zainteresiranih držav v važnih vprašanjih. Samo takšno stališče je v interesu malih narodov, »samo princip soglasja zainteresiranih držav lahko prepreči veliki sili, da malim državam vsili mir, ki bi ogrožal življenjske interese in

KONFERENCA MORA OMOGOČITI NARODOM, KI SO BILI RAZKOSANI MED RAZNIMI, DO VČERAJ NAPADALNIMI DRŽAVAMI, DA SE KONČNO ZDRUŽIJO IN POSTANEJO SVOBODNI

Vse res demokratične države na zasedanju mirovne konference z največjo resnostjo in s čutom odgovornosti delajo na tem, da bi bila mirovna konferenca rezultat sporazuma med državami, ki jim je draga demokracija in svoboda; med državami, ki odkritosrčno nasprotujejo politiki nasilja, hi-narščine, ki nujno vodi v fašizem.

Brez nadaljnjega pomeni veliko važnost sama priprava konference in način poslovanja te konference. Zato so se na zasedanju mirovne konference razvile diskusije v zvezi s postopkom na konferenci, s sistemom glasovanja in ob tej priliki so zastopniki najbolj demokratičnih držav jasno odklonili vsako možnost dajanja koncesij tistim,

ki jim bodoči mir ni povsem pri srcu. Brez nadaljnjega narodi Jugoslavije in predvsem primorsko ljudstvo z velikim zaupanjem spremljajo izvajanja tovariša Edvarda Kardelja in jugoslovanske delegacije na zasedanju mirovne konference. V teh dneh naši ljudje ponovno spoznavajo, da jih danes za zeleno mizo ne zastopa neko, ki bi mu bili tuji interesi delovnih množic, ampak da jih zastopa za zeleno mizo eden najboljših borec jugoslovanskih narodov tov. Edvard Kardelj, in zato tudi z največjim odobravanjem spremljajo izvajanja naše delegacije.

V nadaljnjih odlomkih iz izjav tovariša Edvarda Kardelja je jasno razvidno stališče jugoslovanske delegacije.

ČE HOČE MIROVNA KONFERENCA ZARES USTVARITI TRDNO IN TRAJNO BAZO ZA MIR MED NARODI, MORA V PRVI VRSTI DO TEMELJA PORUŠITI IN ODSTRANITI VSE OSTANKE PREJŠNJIH FAŠISTIČNIH OSVAJANJ

Konferenca mora omogočiti narodom, ki so bili razkosani med različnimi do včera agresivnimi državami, da se končno združijo in postanejo svobodni. Storit mora vse za zagotovitev miru na njihovih mejah. Konferenca mora dalje upoštevati, da morajo biti osvobojeni narodi zares svobodni od vsakega gospodarskega in političnega pritiska od zunaj, od vsakega vmešavanja v njihove notranje zadeve. Poleg tega je treba deželam, preko katerih je šla vojna in sovražna okupacija z vsemi strahotami in uničenji, zagotoviti odgovarjajočo odškodnino na račun agresorja, ker jih je ta opustošil in ker se same ne bodo mogle dvigniti iz ruševin.

NE MORE BITI NIKAKRŠNE POPUSTLJIVOSTI DO NAPADALNEGA IMPERIALIZMA

Jugoslovanska delegacija smatra, da ne more biti nikakršne popustljivosti do napadalnega imperializma. Jugoslovanska delegacija se strinja s tistimi govorniki, ki pravijo, da je treba kazati dobro voljo v odnosu do narodov včerajšnjih napadalnih dežel, da bi se jim nudila možnost demokratičnega preporoda. Toda ta dobra volja se mora nanašati na demokratične in naravne pravice človeka in naroda in se ne sme kazati v tem, da se včerajšnjemu sovražniku popuščamo tam, kjer je delal in še dela nasilje nad drugimi narodi. Dobra volja mora biti usmerjena tako, da se širokim ljudskim množicam v včerajšnjih napadalnih deželah omogoči normalno življenje in vsa možna osebna sreča in napredek, kakor tudi spoštovanje njihovih nacionalnih pravic, da sami odločajo o svoji deželi. Bilo bi popolnoma nepravilno smatrati, da je mogoče priveriti v dobro voljo in na pot miru in demokratičnega sodelovanja včerajšnje napadalne dežele na ta način, da se jim pusti kaj nepravilno pridobljenega plena, kakor so na primer tuja narodnostna ozemlja. Takšno postopanje bi okrepilo napadalne sile in utrdilo v njih prepričanje, da je sila lahko uspešno sredstvo osvajalne politike.

Prvi pogoj miru je, da osvajalet zapusti ozemlje, ki ga je nepravilno osvojil in da se umakne za svoje etnične meje. Če ta konferenca ne bo obsegala tega, tedaj ne bo prepričala napadalnih sil, da je pravica močnejša od sile, ne bo preprečila ponavljanja napadov.

FRANCOSKA LINIJA POMENI ZANIKANJE OSNOVNIH STVARI, ZA KATERE SO SE BORILI JUGOSLOVANSKI NARODI

V pogledu jugoslovansko-italijanske meje temelji predlog mirovne pogodbe z Italijo, ki ga je predložil Svetu zunanjih ministrov, v glavnem na tako imenovani francoski liniji. Francoska linija je primaknila etnično linijo tako imenovanemu etničnemu ravnotežju. Francoska linija pomeni zanikanje tistega osnovnega, za kar so se borili naši narodi v vsesplošni borbi proti fašizmu, napadalnosti in imperialističnemu zatiranju. Francoska meja odvzema slovenskemu in hrvatskemu narodu možnost, da sta združena v svojih nacionalnih državah v okviru FLRJ in prepustča znatne njihove dele ponovnemu zatiranju od strani italijanskega imperializma.

Predlog mirbne konference je odrezal Trst od njegovega jugoslovanskega zaledja. S tem, da jemlje Jugoslaviji Trst, dela predlog mirovne pogodbe še nadaljnje krivične. On ustvarja koridor med Trstom in Italijo, ki odvzema Jugoslaviji etnično popolnoma čisto slovensko ozemlje. Nadalje odvzema Jugoslaviji znaten del Istre,

ki jim bodoči mir ni povsem pri srcu. Bilo bi popolnoma nepravilno smatrati, da je mogoče priveriti v dobro voljo in na pot miru in demokratičnega sodelovanja včerajšnje napadalne dežele na ta način, da se jim pusti kaj nepravilno pridobljenega plena, kakor so na primer tuja narodnostna ozemlja. Takšno postopanje bi okrepilo napadalne sile in utrdilo v njih prepričanje, da je sila lahko uspešno sredstvo osvajalne politike.

Prvi pogoj miru je, da osvajalet zapusti ozemlje, ki ga je nepravilno osvojil in da se umakne za svoje etnične meje. Če ta konferenca ne bo obsegala tega, tedaj ne bo prepričala napadalnih sil, da je pravica močnejša od sile, ne bo preprečila ponavljanja napadov.

FRANCOSKA LINIJA POMENI ZANIKANJE OSNOVNIH STVARI, ZA KATERE SO SE BORILI JUGOSLOVANSKI NARODI

V pogledu jugoslovansko-italijanske meje temelji predlog mirovne pogodbe z Italijo, ki ga je predložil Svetu zunanjih ministrov, v glavnem na tako imenovani francoski liniji. Francoska linija je primaknila etnično linijo tako imenovanemu etničnemu ravnotežju. Francoska linija pomeni zanikanje tistega osnovnega, za kar so se borili naši narodi v vsesplošni borbi proti fašizmu, napadalnosti in imperialističnemu zatiranju. Francoska meja odvzema slovenskemu in hrvatskemu narodu možnost, da sta združena v svojih nacionalnih državah v okviru FLRJ in prepustča znatne njihove dele ponovnemu zatiranju od strani italijanskega imperializma.

Predlog mirbne konference je odrezal Trst od njegovega jugoslovanskega zaledja. S tem, da jemlje Jugoslaviji Trst, dela predlog mirovne pogodbe še nadaljnje krivične. On ustvarja koridor med Trstom in Italijo, ki odvzema Jugoslaviji etnično popolnoma čisto slovensko ozemlje. Nadalje odvzema Jugoslaviji znaten del Istre,

NAJBOLJŠA REŠITEV JE PREDLOG O DVETRETJINSKEM GLASOVANJU

Jugoslovanska delegacija smatra, da ne bi imela ničesar opraviti na tej konferenci, če bi ne bila prepričana, da bodo tu dovolj pazljivo proučili zahteve jugoslovanskih narodov, in če ne bi računala s tem, da bodo predlogi podani tu v dovolj avtoritativni obliki. Predlogi Sveta ministrov glede postopka celotno integriteto njihovega etničnega ozemlja, je izjavil Boris Kidrič na pariški konferenci. Trditev, ki so jo iznesli delegati Avstralije, Holandije in Grčije, da je namreč princip enostavne večine v interesu malih narodov, ne odgovarja stvarnosti. Ta predlog ima očiten namen, da onemogoči sporazumno reševanje glavnih vprašanj in s tem oteži delo mirovne konference.

ka se strinjajo s takim prizadevanjem. Zaradi tega mislim, da ne bomo klonili pred tujo voljo, ampak bomo samo do-prinesli k uspehu konference, če sprejmemo predlog Sveta ministrov o glasovanju z dvetretjinsko večino. V svetovni javnosti se že mnogo govori, da so tu ugotovili različne bloke držav. Če hočemo, da javnost ne pride do zaključka, da ta ali oni sklep konference ni po volji vseh navzočih držav, ampak pomeni samo vsiljeno voljo nekega bloka držav, tedaj ni treba sprejeti predloga o glasovanju z običajno večino. Samo predlogi, sprejeti z dvetretjinsko večino se morajo pred svetovno javnostjo pokazati kot sklepi konference, ne pa kot sklepi neke večje ali manjše skupine držav.

Ioan Regent:

O uspehih prvih dveh mesecev Titovega tekmovanja

Proo trimesečno »Titovo tekmovanje« za obnovo in za gradnjo gre h kraju. Konec tega prvega, imenu tovariša Tita posvečenega tekmovanja pa bo triumf prostovoljnega dela in zelene polje našega politično visoko zavednega ljudstva. Triumf njegove nabe, višje, na načelih svobodnega dela sloneče morale. Tako si naše ljudstvo gradi svojo nedodolno srečno bodočnost.

Ze poročila in objektivni podatki o uspehih prvih dveh mesecev tega tekmovanja zapirajo človeku sapo. Ne moreš verjeti? Pa pojdi in prepričaj se na lastne oči! Saj to niso čudeži. Če pa so čudeži, tedaj je čudež tudi naše ljudstvo, je čudež njegova železna volja, so čudež njegove brezmejne sposobnosti. To so čudeži zdrave zavesti zdravega telesa. Čudeži osebnostarjajoče, osemdočetne harmonije zavesti — volje — moči in dela. Da. Svobodno delo dela čudeže.

Idrijskemu okraju so nakazali iz fonda za obnovo 1,6 milijona lir. Vrednost dosedaj izvršenega dela, zbrancega materiala in denarja v tem okraju pa znaša — piši in citaj — 31.530.998 lir. Iz enega so izpustili 51. čudež dela in aktivnosti. Kar je hudobija porušila, ljubezen ustvarja. Hiše, podre, se obnavljajo. Pa ne le obnavljajo. Prilicne rastejo v nadstropje, enonadstropne v donadstropje. V kmečke hiše se naseljuje komfot in blagostanje. Prej nečedne vasi se spreminjajo v čedne. Ceste se širijo, klanji se spreminjajo v položne kolovoze.

V naši vasi pozdravlja stara ženica vojake, ki so prišli pomagati, da bo obnova čina prej gotova. V njenih očeh ni začudenja. Zdi se ji naravno, da so prišli: »Saj sem vedela, da pride. Ena družina smo. Skupaj smo se borili proti fašizmu, ki so rušili naše domove in naše gospodarstvo; skupaj bomo obnavljali.« Tudi vojakom se zdi vse to naravno, kakor amen v očenahu.

Ob nedeljah delajo »brezverci«. — Prepričan sem, da so taki »brezverci« Bogu dopadljivi. Ob nedeljah so v Boga verujoči ljudje požigali in morili. Kje si bil tedaj ti, ki danes preklinjaš ljudi, ki ob nedeljah popravljajo po sopražniku prizadeto škodo? Če nisi blagoslovil nedeljskih požigalcev, si prav gotovo vsaj molčal. Prokleti okupator ti ni dal svobode, da bi ga proklinjal. Tudi na prižnici si tega nisi dovolil. V svobodi pa, s krojo pridobljeno, s krojo ob nedeljah v strahini bojih prelito, si upaš zmerjati tiste, ki tudi ob nedeljah delajo, da bi ustvarili narbdu srečno življenje. Svoj počitek žrtvujejo v blagor vsega ljudstva. Ali je to greh? Niti od daleč ne. Delo ustvarja tudi ob nedeljah in dela čudeže, pomnože čudeže, spomenike človečanske ljubezni do bližnjega. Če o svobodi ne moreš blagosloviti tega nedeljskega dela, osaj molči in vedi, da je to nedeljsko delo kakor zlata in zlahtna rosa, ki pada iz splošnih obrazov naših udarnikov na požgana tla, da bi znova zrastle domovi, da bi prišlo o te domove blagostanje, da bi se v njih udomačila sreča. Saj ne more biti res, da ne bi bilo tako delo Bogu dopadljivo. 174.195 ur prostovoljnega dela je ustvarilo v idrijskem okraju 4 milijone 162.110 lir vrednosti. Zlata in zlahtna rosa. 64 stanovanjskih hiš, 55 gospodarskih poslopj in 10 drugih zgradb je bilo obnovljenih v idrijskem okraju v prvih dveh mesecih tekmovanja.

Drugi okraji tudi ne spijo. V vi-pavskem okraju bo obnovljenih do konca tekmovanja 92 zgradb. Vrednost kmečkih hi in gospodarskih poslopj, obnovljenih v prvih dveh mesecih tekmovanja, znaša 4.042.490 lir. Iz obnovljenega fonda so dobili 2.470.000 lir. Vse dosedaj izvršeno delo pa je vredno 10.353.289 lir. Do konca tekmovanja se bo vrednost še znatno povečala.

V okraju Ilirski Bistrica je 71.604 ur prostovoljnega dela ustvarilo vrednost 2.357.875 lir. V znagovilih bojih proti okupatorju je bila zagotovljena

še nadalje obstajala in odloki ne bi mogli biti izvedeni. Mislim, da bi taka pot vodila naravnost do neuspeha konference, še več, mislim, da bi konference izgubila svoj smisel pod takimi pogoji. Ponavljam: Tu se rešuje vprašanje usode narodov, vprašanje sreče ter nesreče milijonov ljudi. Zaradi tega naši sklepi ne smejo zaviseeti od slučaja, od dogovorov skupine zavezniških držav proti drugim in od navadnih parlamentarnih metod za glasovanje.

Tako vodi borbo za uresničitev pravičnih zahtev jugoslovanskih narodov naš tovariš Edvard Kardelj, ki ima polno podporo v narodih Jugoslavije, v demokratičnih množicah vsega sveta in predvsem pri vseh tistih v svetu, ki odkritosrčno delajo na tem, da bi pomenila ta mirovna konferenca zmagov pravice.

svoboda našega ljudstva. V udarniškem delu je zagotovljena naša srečna bodočnost o blagostanju.

Okraj Postojna je dobil iz fonda za obnovo 844.656 lir. Vrednost dosedaj izvršenega dela pa znaša 12.814.935 lir. Tolmin in Koper ne zaostajata. Kdo bi zaostajal, kdo bi držal križem roke? Vsi delajo. Vse je objel val navdušenja za obnovo. Brezbržno gledajo na to udarniško aktivnost delovnega ljudstva le zakrknjeni delamrzniki in pa tisti, ki svojih načel ne morejo prilagoditi razmeram, v katerih se produktivne sile sproščajo in stopajo v soglasje z novimi produktivskimi odnosi.

Obnavljajo se stanovanjske hiše. Zlata rosa prostovoljnega dela jih dviga v nadstropja. Popravljajo se gospodarska poslopja, šole, ceste, železnice, mostovi. Na naših njivah je že zapela močna pesem traktorja, kmalu bo zapela tudi pesem drugih poljedelskih strojev. Se par let, in naš kmet, na katerega smo in smemo biti ponosni, bo smel pospešati vse več časa otrokom, družini in sebi. Ni res, da bo pladal pekel za vedno na svetu. Blagostanje in sreča v njem sta naša jutrišnja gotovost.

Proa dva meseca »Titovega tekmovanja« sta dokazala, da je ni trdnjave, ki je naše ljudstvo ne bi moglo premagati. Obnova in gradnja se oršila po načrtu. To pa ni lahka reč. Načrtno delo, to se pravi delo po znanstvenih pravilih. Koliko raznoorskega materiala je treba za vse to delo, katero je treba dokončati do konca »Titovega tekmovanja«!

Ljudstvo je našlo material. Zgradi-lo je opekarne. V nekaterih primerih so delavci že prekoricali udarniško delo in gredo naprej v stahanosko gibanje. Iznašli so nove načine dela, nove organizacije dela, nova orodja dela. Mladi udarniki, naši pionirji, so pomagali pri gradnji apnenic.

Primerno gospodarski obnovitvi napreduje tudi delo na kulturnem in na fizikalnem področju. Po zdravem, poštenem in zapestnem delu se prilaze tudi kulturni počitek. V tako sijajno bodočnost gre naša česla.

A medtem, ko nekateri zastopniki cerkve grmijo proti takemu napreju stremecu ljudstva, pa se naše ljudstvo, ki ne pozna pearske zagrozenosti in tudi ne proticerkvene zagrozenosti, obnaša kakor pelikan, ki se zaveda, da je ni sile, ki bi ga utegnila premagati. V Pogorah pri Ilirski Bistrici so naši ljudje delali tudi za obnovo župnišča.

In medtem, ko si naše ljudstvo prizadeva dvigati vedno bolj svojo kulturno stopnjo, ko obnavlja šole in ustanavlja nove kulturne ustanove, pa zavezniška vojska oblast v coni A zapira slovenske šole. Medtem, ko se brezposelnost v coni B izžrpa, ko zginja, ko se nimamo več zadosti zidarjev in tudi marškalov drugih delavcev, ko se bližajo z velikimi koraki trenutku, ko bomo lahko rekli, da smo brezposelnost, ta socialni bič delovnega ljudstva, likvidirali, pa se brezposelnost v coni A množi. Takih primerov bi mogel še mnogo napisati. Po vsem tem si italijanski šovinisti v coni A in njim enaka reakcija ne morejo raztolmačiti, zakaj neki si italijansko delovno ljudstvo tako zelo želi jugoslavijo. Kakor da bi bilo čudno, če so se ljudje naučili ašizma in »demokracije« in če si zato želijo živet srečno pri svobodnem delu o svobodi in demokraciji. Kakor da bi bilo čudno, če raste drejše navozgor, če stremi proti soncu.

Naše delo za našo obnovo, naša svoboda za svobodno delo, naš boj za naše blagostanje je obenem tudi naša najboljša, najizdalnejša propaganda. S svojim bojem za svobodo in za blagostanje ter s svojo obnovo si naše ljudstvo osvoja simpatije delovnega ljudstva vsega sveta. Če je to imperializem, tedaj smo senega svojevrstni imperialisti.

Pa kaj? Naj se jezijo. Mi gremo naprej in kti bomo do našega končnega cilja.

še nadalje obstajala in odloki ne bi mogli biti izvedeni. Mislim, da bi taka pot vodila naravnost do neuspeha konference, še več, mislim, da bi konference izgubila svoj smisel pod takimi pogoji. Ponavljam: Tu se rešuje vprašanje usode narodov, vprašanje sreče ter nesreče milijonov ljudi. Zaradi tega naši sklepi ne smejo zaviseeti od slučaja, od dogovorov skupine zavezniških držav proti drugim in od navadnih parlamentarnih metod za glasovanje.

Tako vodi borbo za uresničitev pravičnih zahtev jugoslovanskih narodov naš tovariš Edvard Kardelj, ki ima polno podporo v narodih Jugoslavije, v demokratičnih množicah vsega sveta in predvsem pri vseh tistih v svetu, ki odkritosrčno delajo na tem, da bi pomenila ta mirovna konferenca zmagov pravice.

Tako hočete torej zapraviti lepo ime zavezniki

ZVU NIKAKOR NOČE PREPREČITI ODVAŽANJA INDUSTRIJSKEGA MATERIALA IZ JUL. KRAJINE V ITALIJO

Italijanske družbe nadaljujejo z odvažanjem industrijskih predmetov iz Trsta. Telefonsko podjetje TELVE, ki je že pred nedavnim odpeljalo večje količine telefonskega materiala v Benetke in Padova, je poslalo v Trst še enega svojega zastopnika g. Gallettija, ki je bil v Trstu epuriran in poslan v Benetke, da tu oskrbi prevoz materiala v Italijo. Te dni so z dvema tovornima avtomobiloma s prikolicami odpeljali 230 stotov.

telefonskega materiala iz skladišča v Šklednju, katerega so popolnoma izpraznili. Pripravljajo za odvoz še drugega materiala, med katerimi so važni deli mestne telefonske centrale. Odstraniti hočejo tudi telefonske sektorje, kar bo kvarno vplivalo na telefonsko omrežje. Osebe, ki so ga pri tem delu zaposlili, se je odločno uprlo in ni hotelo nadaljevati z demontiranjem.

takemu postopanju policije proti mirnim manifestantom.

Guverner pa je odgovoril takole: »Prav je tako, še premalo so vas. Če boste še nadaljevali z manifestacijo, naj vas tudi pozaplo!«

Zene so razhajajoče se ugotavljale, da se ob takih izjavah ni čuditi, če padajo žrtve pod streli civilne policije.

Te dni se je v dopoldanskih urah zbralo v Nabrežini nekaj stotin žena iz vsega okraja, da bi protestirale proti krivičnim pariskim sklepom, proti aretaciji antifasistov, proti nezainteresiranosti oblasti, ki dopuščajo, da se svobodno sprehajajo fašistični zločinci, proti nezadostnim varnostnim meram na nabrežinski železniški postaji, kjer stalno ropajo UNRRA-ino blago.

Policija je že takoj v začetku, še preden so pričele demonstrirati žene, poskušala zborovalke razgnati. Nastopila je s surovim postopkom, trgala ženam iz rok zastave, jih suvala in poskušala aretirati tudi neko tovarišico, katero so pa žene osvobodile.

Končno je guverner sprejel delegacijo in ji obljubil, da bo poskrbel, da bo policija podvzela vse mere proti tatovom UNRRA-inega blaga. O ostalih zahtevah pa je dejal, da jih bo sporočil nadrejenim oblastem. Na pritožbo žena je poklical tudi poveljnika policije, ki pa se ni znal opravičiti. Naposled je na zahtevo žena, zbranih pred sedežem, ponovil svoja zahtevila še z balkona.

VZROKI STANOVANJSKE KRIZE V TRSTU NAMESTO TRŽAČANOV DOBIVAJO STANOVANJA »BEGUNCI«

Vsa leta po »osvoboditvi«, to je od leta 1918 dalje, se v Trst stalno priseljevali fašisti iz južnih italijanskih pokrajin, ki so zasedali najboljše mesta v upravi, ali pa bogateli na razne načine. Za te ljudi je bil Trst pravi »eldorado«, medtem ko so bili domačini zapostavljeni.

Ne, krivci tudi danes po končani borbi proti fašizmu še ni konec.

Vzemimo poleg ostalih krivic — stanovanjsko vprašanje. Vsem so znane stanovanjske težkoče, saj vsakdo ve, koliko truda stane, če si nekdo hoče najti sobico, in kako visoke vsote mora plačevati zanj. Stanovanjsko krizo je povzročilo najprej bombardiranje, ki je porušilo mnogo stanovanjskih hiš, in to predvsem v ljudskih okrajih. Ko so prišle anglo-ameriške zasedbene čete, so sledile rekvizicije; končno se je v Trst pripeljal cvet vojnih zločincev in kolaboracionistov iz vseh vetrov: iz Jugoslavije, Italije, cone B itd., od koder so zbežali pred pravično ljudsko sodbo.

Vsak preudaren človek bi pričakoval, da bodo oblasti, to je, njim podrejeni stanovanjski urad, najprej priskočili na pomoč Tržčanom, ki so izgubili svoja stanovanja in imetje zaradi bombardiranja, in ki že dolgo živijo v nezdruhljivih tesnih prostorih. Ti oškodovanci so do sedaj vedno prenašali vse težkoče v upanju, da bo stanovanjski urad čimprej poskrbel zanje. Toda sedaj morajo ogorčeni ugotoviti, da, medtem ko nihče ne poskrbi zanje, gre stanovanjski urad v smeri velikodušnosti na roko »ubogim istrskim beguncem« in preganjanim ustašem (kako ubogim!), torej pritepecem, ki imajo na vesti kdo ve koliko zločinov iz fašistične in nacistične dobe.

Problem ima torej globlje ozadje. Vsi

»URADNO« POSTOPANJE CIVILNE POLICIJE

Preteklo nedeljo so Deskljani v gostilni Zimic peli med drugimi tudi partizanske pesmi. To ni bilo včasih civilnemu policistu Adolfu Martinju, doma iz Deskel, ki je bil v civilni obleki. Oblastno je klical gostilničarico, naj v nekaj minutah izprazni prostor. Ker pa se je temu uprla, je telefonsko klical pomoč iz Kanala. Domačini v gostilni se niso niti zmenili za jeep s civilnimi policisti, ki so prišli na lice mesta, da bi »upostavili red«, temveč so nadaljevali s petjem. Policistom, ki so jih hoteli s silo spraviti

„Nam niso potrebni opazovalci. Nam so potrebni čuvarji!“

Oster protest La Guardia pri komandantu glavnega stana angloameriških čet v Italiji

Fiorello La Guardia je navedel v Beogradu dejstva o velikih tatvinah v tržaški luki glede UNRRA-inega blaga, namenjenega Jugoslaviji, Avstriji, Češkoslovaški in Madžarski, in to »z vednostjo ali celo s pristankom stražarjev«.

La Guardia je ocenil da znaša vrednost izgubljenega blaga več milijonov dolarjev, ter opisal razmere, ki vladajo v Trstu, kot »žalostne in neznosne«. Prečital je besedilo brzojavke, ki jo je 28. julija poslal vrščilu dolžnosti komandanta Glavnega stana anglo-ameriških sil v Caserti v Italiji generalnemu majorju Leeju.

Brzojavka se glasi: »Podrobnosti, ki govorijo o več sto primerih ropanja — večkrat celotnega tovora z odvažanjem vagonov, so postale sedaj vsakdanje stvari, ki so vam znane. Nimam smisla, da bi se glede tega še naprej pogovarjali. Vojaška uprava mora, ali biti v stanju, da te dobave zaščiti, ali pa mora v nasprotnem primeru odkriti, javno in uradno priznati, da tega ni zmogla storiti.«

Generalni direktor UNRRA-e poziva v svoji brzojavki generalnega majorja Leea, oziroma njegovega odsotnega šefa

Morgana, da se naj sestane z njim in s predstavniki držav članic UNRRA-e v Zenevi. V brzojavki je dalje rečeno: »Vaš odgovor bom počakal na Dunaju, preden razmotrim to vprašanje z mešanim odborom šefov štabov, in v primeru, da se mojih zahtevam ne bo zadostilo, bom to stvar iznesel pred najvišjo instanco prizadetih vlad. To se nanaša na vladi Združenih držav Amerike in Velike Britanije.«

V Beogradu se je zvedelo, da je v začetku tega leta Glavni stan zavezniskih sil dovolil, da jugoslovanske oborožene straže spremljajo UNRRA-ine dobave od Trsta do Morganove črte, da pa je bilo to dovoljenje pozneje ukinjeno in da so na njihovo mesto prišle neoborožene straže štirih držav, ki sprejemajo UNRRA-ino blago. Končno so bile ukinjene tudi te straže.

La Guardia zaključuje svojo brzojavko z naslednjimi besedami: »Dobiti moram vaše pooblastilo, da bi lahko pozval vlade držav, ki sprejemajo UNRRA-ino blago, da stavijo na razpolago oborožene straže. Nam niso potrebni opazovalci. Nam so potrebni čuvarji.«

La Guardia je označil sedanjo stražno službo v Juljski Krajini kot skavtsko igranje ter izjavil, da straže »očividno niso v stanju, da opravljajo svojo dolžnost, zlasti pa, da im ni mogoče zaupati tega posla brez odgovarjajočega nadzorstva in zaščite«.

La Guardia je nato podal obtožbo, da obstoja »organiziran sistem ropanja in tatvin, ki je tako obsežen, da ga je nemogoče uničiti brez vednosti ali pristanka prav nih organov, ki bi morali štiti te dobave.«

KOMANDA 13. ZAVEZNIŠKEGA KORPUSA PREPOVEDALA KONCERT ODREDA JA V GORICI

V petek zvečer bi se moral izvajati v Gorici v dvorani Ljudskega doma koncert pevskega zbora Odreda JA za Slovensko Primorje in Trst. Ljudje, ki so se veselili, da bodo imeli svoje osvoboditelje zopet med seboj, so se v ogromnem številu zbrali v dvorani in prinesli s seboj cvetje in košare sadja, namenjene pevcom.

Tik pred pričetkom koncerta pa je prišlo obvestilo, da je poveljstvo 13.

zavezniskega korpusa prepovedalo pevec Odreda dostop v Gorico. Ljudstvo v dvorani je začelo zaradi te prepovedi protestirati, kajti za koncert je bilo izdano potrebno dovoljenje ZVU. Med demonstracijami v dvorani, ki so se nato nadaljevale še pred Ljudskim domom, so ljudje vzklikali borcem Odreda JA, partizanom — osvoboditeljem Gorice, in protestirali proti prepovedi koncerta.

PROTESTNO ZBOROVANJE RODITELJEV OTROK, KI POSEGAJO TRŽASKE SLOVENSKE ŠOLE

Tržaško ljudstvo se nikakor ne more sprijazniti z ukrepom ZVU, ki je odvzela pravico javnosti raznim slovenskim šolam v tržaški občini sami in po vsej pokrajini. Zato se povsod sestajajo starši in roditeljski sveti, se seznanjajo z novo nastalim položajem in odločno protestirajo proti krivičnemu in dvoličnemu ravnanju ZVU. Ljudstvo ne more razumeti, zakaj mu ukinjajo šole, zakaj posegajo celo v pravice, ki jih imajo starši do vzgoje lastnih otrok.

»Italijanom puščajo njihove knjige, katerih so naslikani heroji: Nazario Sauro, Battisti i. dr., zakaj trgajo naše knjige, kjer je naslikan tovariš Tito?« je te dni ogorčeno vzkliknila neka mati na sestanku, ki so ga organizirali starši in roditeljski svet šole sv. Franciška. Naše ljudstvo si temu ne ve dati odgovora. Tako protestira, ker čuti, da ga bijejo v obraz, da mu ležejo o demokraciji.

Nedavno so se sestale matere šolobveznih otrok iz šole sv. Franciška, čeprav te šole niso ukinili, ker je tam nekaj vzgojiteljev brez hrbtenice.

Zbranim je o vsem tem spregovorila neka mati iz njihove sredje, članica roditeljskega sveta. Preprosto je govorila, toda odločno, in vse matere so ji pritrdjevale, saj je povedala njihove misli. Mnoge so živo posegle v diskusijo, nato pa so izglasovale resolucijo tajništva mirne konference v Parizu, v kateri pravijo, da so razočarane, ker se niso navedle takega postopanja zaveznikov. Naposled so zahtevale, naj vse svobodoljubne države na konferenci podpro naše zahteve po priključitvi k FLRJ, ker bo le na ta način zagotovljen svoboden razvoj našega solstva.

CIVILNI POLICISTI VDRILI V TRŽISKE LADJEDELNICE, DA BI ZAPLENILI ŽIVEŽ

Dopsnik Tanjuga poroča: Dne 5. t. m. jutraj je v ladjedelnice v Tržiču vdrlo večje število civilnih policistov, da bi zaplenili moko, ki so jo kmetje poslali delavcem. Delavci so preko svojega tovarniškega odbora zahtevali pri ravnateljstvu ladjedelnice, da naj se policisti

odstranijo iz ladjedelnice in ne motijo delavcev pri delu. Ker ravnateljstvo ni ničesar ukrenilo, se je zbralo več tisoč delavcev, ki so policiste potisnili iz tovarne. Ko je zadnji policist odšel iz ladjedelnice, so se delavci mirno vrnili na delo.

TUDI DELAVCI LADJEDELNIC SV. MARKA SO STOPILI V PROTESTNO STAVKO

Delavci podjetja ACEGAT v Trstu so včeraj popolnoma končali protestno stavko, v katero so stopili v znak protesta zaradi plenitve živil, ki so jim jih poslali kmetje ob priliki 12dnevne splošne stavke.

V znak solidarnosti s stavkajočimi delavci podjetja ACEGAT so stopili v četrtino stavko tudi delavci ladjedelnice sv. Marka in še nekaterih drugih podjetij.

V soboto zvečer je bila skupščina delavcev in nameščenecv podjetja ACEGAT. Na skupščini je bilo sesavljeno protestno pismo, naslovljeno ZVU, v katerem delavci in nameščenci ACEGAT-a ugotavljajo, da so v zadevi nezakonite zaplembe živil že večkrat intervenirali

pri podpolkovniku Smutsu kakor pri polkovniku Bowmanu, toda vedno brez uspeha. Zato so bili prisiljeni stopiti v protestno stavko. O tej stavki so obvestili Svetovno sindikalno organizacijo in delegacijo vseh narodov na mirovni konferenci.

Po končani skupščini so delavci in nameščenci ACEGAT-a odšli z izvoljeno tročlansko delegacijo pred sedež ZVU, kjer se jim je pridružila ogromna množica tržaškega prebivalstva ki je solidarno z njimi protestirala proti nezakoniti plenitvi živeža.

Izpred sedeža ZVU je množica manifestantov odšla v spremstvu po mestu, protestirajoč proti krivičnemu postopanju z delavstvom.

REKVIZICIJA STANOVANJSKEGA BLOKA ZA VOJASKE POTREBE ZVU

Dopsnik Tanjuga poroča: Zaveznika vojaška uprava je stanovalcem bloka hiš št. 3, 5, 7 in 9 v Via Beccaria poslala nalog, da se morajo seliti do 15. avgusta. Nalog utemeljuje s tem, da

bodo v tem bloku naselili družine ameriških in angleških oficirjev in vojakov. Sedanjim stanovalcem niso nakazali drugih stanovanj. Prizadetih 46 družin je vložilo protest na ZVU.

ANGLEŠKI VOJAKI UNIČUJEJO OBDELANA POLJA

V soboto jutraj je prebivalstvo Lazareta pri Miljah predložilo ZVU protestno pismo zaradi uničevanja njihovega polja. Angleški vojaki vodijo nemške vojne ujetnike in civiliste na delo preko obdelanih polj in ta brezobzirno uničevanje, kar povzroča veliko škodo lokalnemu prebivalstvu. Ogorčeno prebival-

stvo je zaradi tega vložilo protest pri krajevnih organih ZVU. Odgovorni funkcionarji ZVU niso hoteli sprejeti delegacije prebivalstva. Protest so prebivalci poslali tudi ZVU in Organizaciji združenih narodov za človečanske pravice.

SEŽANSKI GUVERNER ODOBRAVA SUROVO POSTOPANJE CIVILNE POLICIJE

Nedavno se je zbralo v Sežani okrog 1000 žena in mladink pred sedežem Okrajnega zavezniskega guvernerja. Glasno so protestirale proti oprostitvi fašista Ceceanija, proti zapiranjem antifasistov itd. Med demonstracijo so poslale h guvernerju delegacijo, ki je v imenu demonstrantk protestirala proti oprostitvam fašistov in proti aretacijam ter kaznovanju antifasistov. Guverner je delegaciji sporočil enako kot slišijo vedno ljudje v podobnih primerih: da bo stvar sporočil nadrejenim, da se bo že uredilo, da on sam ne more nič pomagati itd. Ko se je delegacija vrnila, je sporočila to zbranim

ženam, ki so se nato uvrstile v spoved ter pojoč partizanske pesmi in vzklikajoč Jugoslaviji korakale po sežanskih ulicah. Že so se hotele raziti, ko je skupina civilnih policistov pričela brez vsakega vzroka žene razganjati in pretepati. Po stari navadi so začeli tudi z aretacijami. Aretirali so štiri tovarišice, katere pa so manifestantke potem osvobodile. Ko je prišlo ojačenje policije, so zopet aretirali dve tovarišici, kateri so odpeljali. Obe so suvali in pretepali. Žene in mladinke so se ogorčene vrnile zopet pred sedež guvernerja in ponovno poslale k njemu delegacijo, ki je protestirala proti

Jugoslavija se ne bo smatrala obvezane izpolnjevati sklepe, ki ne bi bili izglasovani z dvotretjinsko večino

Tovariš Kardelj je na zadnjem zasedanju izjavil: V imenu jugoslovanske delegacije imam čast podati naslednjo izjavo: Na to konferenco smo prišli kot suverena država in zaradi tega ne moremo že v naprej pristati na to, da bi bili vezani s sklepi, ki bi nasprotovali življenjskim in nacionalnim interesom naše države. Na to konferenco smo prišli v pričakovanju, da bodo pravila o postopku sprejeta po predlogih, ki se nahajajo v pozivih na to konferenco. Smatramo, da vprašanje določitve pravil o postopku predstavlja vprašanje bistvenega pomena, ne pa samo vprašanje postopka, pri katerem gre za uporabo že sprejetih

pravil. V generalni skupščini organizacije Združenih narodov se vsa važna vprašanja in naravno posebno vprašanja, ki se nanašajo na ohranitev miru, morajo sprejeti z dvotretjinsko večino. Na vseh mednarodnih konferencah se vedno kaže stremljenje za dosego soglasnosti na način, ki ne krši suverenosti držav udeleženk konferenc. Zaradi tega izjavlja jugoslovanska delegacija, da se ne bo čutila obvezne izpolnjevati sklepe, ki ne bi bili sprejeti z dvotretjinsko večino glasov.

Ta poslednja izjava jugoslovanske delegacije je izredno velikega pomena za nadaljnji potek razprave v komisiji.

BRITANSKI TISK OBJAVLJA OBSIRNA POROČILA IZ GOVORA EDVARDA KARDELJA NA MIROVNI KONFERENCI

Celotni britanski tisk prinaša v poročilu iz Pariza citate iz govora, ki ga je imel na plenarni seji mirovne konference podpredsednik vlade in šef jugoslovanske delegacije Edvard Kardelj; zlasti obsirno poročilo prinašata »Times« in »Manchester Guardian«.

V objavljenih izvlečkih poudarjajo Kardeljeve besede, da ni mogoče sprejeti stališča, da so za izbruh vojne odgovorni samo posamezniki, ampak da sta na primer Hitler in Mussolini prišla na oblast zaradi podpore bank, trustov in kartelov. »Times« navaja Kardeljeve besede, da je Jugoslavija pripravljena pokazati velikodušnost napram premaganim narodom, vendar pa mora biti ta velikodušnost v okviru pravice, Jugoslavija ni pripravljena pomiriti napadalce s tem, da bi jim

prepustila ozemlje, ki so si ga nasilno ugrabili.

»Times« in drugi listi prav tako pišejo o Kardeljevi kritiki pariških sklepov velikih štirih, ki niso vodili računa o interesih malih narodov. Francoska črta predstavlja uničenje vseh onih načel, za katere so se narodi Jugoslavije borili. »Times« nato navaja Kardeljeve izjave o položaju Trsta v smislu pariških sklepov, kakor tudi dejstvo, da Jugoslavija po ogromni škodi in izgubah, ki jih je pretrpela, sedaj ne dobi za to nikakršne kompenzacije.

»Daily Telegraph«, ki prav tako prinaša izvleček iz Kardeljevega govora, objavlja poročilo svojega dopisnika s pariške konference pod senzacionalnim naslovom »Jugoslavi se upirajo velesilam v Parizu«.

OD TEDNA DO TEDNA

UPAMO, DA BODO SPLETKE REAKCIONARNIH KROGOV NA MIROVNI KONFERENCI DOSEGLE NEUSPEH IN DA BODO ZMAGALA TISTA NAČELA SODELOVANJA MED NARODI, KI SO ZAGOTOVILA ZMAGO NAD FASIZMOM IN SO EDINA V STANJU ZAGOTOVITI TRAJNI MIR.

Mirovna konferenca ima važne naloge, katerih izvedba bo pomagala k ugotovitvi varnosti in miru. Napačno pa bi bilo misliti, da ne bo težav v delu. Že sedaj v prvih dneh, ko razpravljajo o vprašanjih postopka, hočejo reakcionarni krogi nekaterih držav izkoristiti to priliko, da bi preko navideznih formalnih vprašanj izigrali demokratična načela. To se kaže v dejstvu, da nekatere delegacije, zlasti avstralska, nastopajo proti predloženemu poslovniku, ki ga je izdelal Svet zunanjih ministrov, zlasti proti točki, ki pravi, da morajo biti važna vprašanja sprejeta z najmanj dvotretjinsko večino.

Tiste sile, ki so ustvarjale zapreke na zasedanju Sveta zunanjih ministrov, skušajo zopet sedaj v Parizu ustvariti nekaj blok. Trden mir pa bo zagotovljen, če bodo rešena vprašanja s čim večjo soglasnostjo, predvsem med neposredno zainteresiranimi državami. Edino to načelo bo lahko preprečilo velikim silam, da bi malim državam vsilile krivičen mir. Upamo, da bodo spletke reakcionarnih krogov dosegle neuspeh in da bodo zmagala tista načela sodelovanja med narodi, ki so zagotovila zmago nad fašizmom in so edina v stanju zagotoviti trajni mir.

»PRVI POGOJ MIRU JE, DA OSVAJALEC ZAPUSTI OZEMLJE, KI GA JE NEPRAVIČNO OSVOJIL IN DA SE UMAKNE ZA SVOJE ETNICNE MEJE.« JE IZJAVIL VODJA JUGOSLOVANSKE DELEGACIJE TOVARIS EDVARD KARDELJ.

Vodja jugoslovanske delegacije tov. Edvard Kardelj je na plenarni seji mirovne konference izrazil sledeče misli: »Če hoče mirovna konferenca doseči trajni mir med narodi, mora do temelja porušiti vse ostanke dominacije Nemčije, Italije in njenih vazalov nad drugimi narodi in odločno odstraniti ne samo ostan-

ke njihove dominacije v teku te vojne, ampak tudi ostanke njihovih prejšnjih osvajanj. Omogočiti mora narodom, ki so bili razkosani, da se dokončno združijo in postanejo svobodni, brez vsakega vmešavanja drugih v njihovo notranje zadeve. Prvi pogoj miru je, da osvajalec zapusti ozemlje, ki ga je nepravilno osvojil in

da se umakne za svoje etnične meje. Štirje zunanji ministri so na mnogih področjih prinesli predloge, ki so pravični in jamstvo miru. Vsi pa niso takšni, zlasti ne predlog za mirovno pogodbo z Italijo. V narodnostnem pogledu bi bil velik del Slovencev in Hrvatov ločen od Jugoslavije in Trst bi bil odrezan od svojega jugoslovanskega zaledja, v gospodarskem pogledu pa v tem predlogu ni jamstva, da bo Jugoslaviji nadoknadila vsaj pomemben del vojne škode. Jugoslavija takih predlogov ne more sprejeti. Ona je daleč od misli, da bi želela vsiliti svojo voljo; njen edini cilj je, doseči pravičen sporazum z zavezniki v vojni v pogledu mirovne pogodbe z Italijo.«

Ljudstvo Juljske krajine z velikim zanimanjem sledi mirovni konferenci. Izmišljanje, demagoški manevri in cinizem g. Bowmana, enega izmed vodilnih funkcionarjev ZVU, ki je na tiskovni konferenci odobral vojaški režim v ladjedelnicah, rekvizicije kulturnih krožkov, zaplenbo živil delavcem itd., so nalezla na odločen odpor slovenskih in italijanskih množic, ki se sprašujejo: »Ali res vodi politika ZVU zopet v fašizem?« Toda ta grožnja ljudstva ne bo potlačila; te dni, ko se odloča njegova usoda, vsak dan odločno s svojimi stavkami in protesti zahteva uničenje fašizma, edina rešitev za to pa je — priključitev k Jugoslaviji.

IDRIJSKI OKRAJ JE Z EDINSTVENIM USPEHOM ZAKLJUČIL »TEDEN OBNOVE«

1626 ljudi je v enem samem dnevu napravilo delo, ki je vredno 667.256 Lir

Preteklo nedeljo je idrijski okraj z edinstvenim uspehom zaključil teden obnove v okviru Titovega tekmovanja. — 1626 ljudi se je udeležilo prostovoljnega dela v sami Idriji. Kmalu po tretji uri zjutraj je rudarska godba zaigrala budnico v mestu. Temu glasu je sledil odziv tako naglo, da si po neka, minutah že videl cele skupine in gruče ljudi, ki so se formirale v delovne čete in odhajale na delo. Čeprav je bil začetek dela do ločen za četrto uro, zjutraj, so bile vse delovne skupine že precej časa prej na delovnem mestu in že pričele z delom. Ta dan, ki ga Idrijčani ne bodo nikdar pozabili, saj pomeni nepozaben korak naprej za novo Titovo Jugoslavijo, korak katerega je v strnjeni vrsti napravilo 1626 Idrijčanov, kar pomeni, da je prostovoljno delo zajelo najširše delovne množice.

Toliko razgibanosti, toliko delavoljnosti, toliko ustvarjalnega poleta doslej še nismo zabeležili kljub visokim uspehom našega tekmovanja, kot ga je zabeležila Idrija 4. avgusta. Prav zato tudi niso izostali veliki rezultati tega dne. Kakor rečeno, je 1626 ljudi napravilo 10.397 delovnih ur; za to delo bi bilo treba plačati 667.256 lir.

Poleg drugega je ta dan pokazal, da so se Idrijčani na delo pripravili s temeljito organizacijsko pripravo in z dobro izdelanim delovnim načrtom. Podroben ogled dela kaže, da je vsakdo izmed prostovoljnih delavcev točno vedel, kam bo šel na delo in kaj bo delal. Tako se je udeležilo dela v rudniku 526 ljudi, ki so skupno opravili 3756 delovnih ur, kar predstavlja vrednost 150.240 lir. Dela pri postavitvi nove mizarnice Mestnega NO odbora se je udeležilo 172 ljudi, med njimi tudi nekaj vojakov Jugoslovanske armade, ki so opravili v 1032 urah delo v vrednosti 99.000 lir. Pri delih za razširitev Kosovelove ulice je delalo 70 oseb in v 420 urah so odpeljali 60 m³ zemlje in porušili 20 m³ zidu in opravili delo v vrednosti 42.600 lir. V Ljubljanski ulici je 145 ljudi delalo v pripravah za prostor za novo tržnico in napravilo v 868 urah delo, ki predstavlja vrednost 19.000 lir. Očistili so tržnišča 40 m³ ruševin, odpeljali 21 m³ ruševin in 4 m³ kamena. Pri napravah za nov vodovod v Stajah je delalo 61 oseb, ki so opravile skupno 266 ur. Pripravili so jarek v skalovitem terenu v dolžini 45 metrov in v globočini 1,50, iz katerega so izkopali 50 m³ gramoza in kamena. Pri tem delu so izvtali tudi 15 min in skupno

opravili delo, ki predstavlja vrednost 54.980 lir. Pri delih za razširitev ulice Sv. Ahaca je delalo 29 ljudi, ki so napravili 174 ur. Tlakovali so 15 m³ ceste; podrli skarpo v dolžini 20 metrov in iz te skarpe pripravili kamenje za tlakovanje ceste na površini 15 m³. To delo predstavlja vrednost 8500 lir.

V Rudarski ulici so pri delih za postavitev nove pralnice opravili 185 ur; delalo je 38 oseb, ki so napravili 4 m³ gramoza, betonirali 3 podpornike za cestne držaje, očistili 9 m³ iz podrte skarpe, kar skupno predstavlja vrednost 5800 lir. 195 ljudi je v 1170 urah na starem skladišču drv pripravilo gramoza in sicer 213 m³. Od tega so odpeljali na stavbišče mizarnice 70 m³. Izvršeno delo predstavlja vrednost 42.000 lir. 37 prostovoljnih delavcev je v 222 urah napravilo 18 m³ mivke v strugi pri Beli in 15 metrov slednje odpeljalo na stavbišče mizarnice. To predstavlja vrednost 9900 lir.

V Gradnikovi ulici je 61 ljudi v času 348 ur pripravilo 35 m³ gramoza in peska. Od tega so odpeljali na stavbišče mizarnice 15 m³. To delo predstavlja vrednost 7250 lir. Pred realnim poslopijem je čistilo ruševine 68 ljudi. V 404 urah so očistili 82 m³ ruševin, s katerimi so posuli ceste, ostalih 30 m³ ruševin pa so odpeljali na prostor k Idriji, oddaljen

1 km. Izvršeno delo predstavlja vrednost 37.726 lir. Poleg tega so v bivši realni telovadnici skupno 16 študentov in 2 učitelja v času 108 ur razrušili 320 m³ strehe in strešnega stola in 60 m³ stropa. To izvršeno delo predstavlja vrednost 120.000 lir. Poleg teh del so opravili še razna obnovitvena dela, tako da so dosegli prej omenjene uspehe. Napravili in odpeljali so v delavnico strešnikov 8 m³ peska, prepeljali so 3600 komadov opeke, prepeljali 4 m³ lesa iz žage do skladišča v ulici Kapetana Miheva, prepeljali 30 ton cementa za mizarnico in Spodnjo Idrijo, popravili pročelje na Mestnem NOO, prenesli 2 km daleč 2000 strešnikov, pokosili 85 q sena, postavili so strešni stol pri Savel Franu in očistili pogorišče pri tov. Lapajne Lucii. Poleg tega so šli pomagat tudi okoliškim kmetom; 67 koscev je prostovoljno kosilo 402 ure.

To so številke o delu enega samega dne v Idriji. Prav te številke jasno pričajo, kako bogate izkušnje so si pridobili naši ljudje v času Titovega tekmovanja za bodoče ustvarjalno delo. V enem samem dnevu prispeva okraj Idrija z delom v prostovoljnem času 667.256 lir. To so številke, ki govore o volji primorskih ljudi, to so številke, preko katerih ni mogoče, kadar se govori o priпадnosti te zemlje in teh ljudi.

Zadnji dan tedna obnove je v Idriji delalo 1626 ljudi

Pripravimo se na našo „Parado dela“

24. in 25. avgusta bomo pred vsem s celotno gororili ne samo o borbeni sposobnosti primorskega ljudstva, ne samo o elski patriotičnosti, ampak tudi o revolucionarnem, delovnem poletu, ki smo ga opravili v času Titovega tekmovanja. Ta dan bomo pred vsem svet stopili s ščepkami. Za nas govore obnovljeni domovi, kjer so naše strehe zopet žrtve fašističnega nasilja, italijanskih in nemških barbarov, o našem delu govore obnovljene ceste, o našem delu govore lepše in boljše kakor kdaj koli obdelana polja.

Vendar pa je treba, da se na dan vsestransko dobro pripravimo. Simboli, s katerimi bodo nastopali posredni okraji, bodo le toliko dejansko prikazali uspeh Titovega tekmovanja, v kolikor bodo ponazorili naše delo v tem času in v kolikor bodo opremljeni s ščepkami, ki bodo govorile o naših edinstvenih uspehih. Prav tako je manifestacija ljudske prosvete le v toliko prava manifestacija ljudske prosvete, v kolikor bodo prosvetni vaški sveti izvršili svojo glavno nalogo v tem času, to je, mobilizacijo vseh delovnih ljudi na vasi, v podjetjih in tovarnah, da se udeležijo tega prosvetnega nastopa, ker moramo s »parade dela« iziti z bogatimi izkušnjami za nadaljnje delo. Ti veliki dnevi nas morajo obogatiti z izkušnjami iz drugih krajev in nam dati novega poleta v bodočem delu.

Naše množične organizacije morajo v teh poslednjih dneh posvetiti polno pažnjo pripravi na »parado dela« v naših vaseh in v svojih osnovnih edinicah. Ena najosrednejših nalog je informacija slednjega našega človeka o tem dnevu, o pomenu tega dne, tako da se bo vsak dejansko čutil dolžnega, ne samo vsaka vas, da si postavi transparente in oglasne deske, kakor je napravila v času Titovega tekmovanja, ampak da celo posredni na hišah, v podjetjih in v ustanovah napišejo, s čim so oni prispevali k Titovemu tekmovanju. Najlepši dokaz in najmočnejši izraz volje vsakega primorskega človeka, da hočemo k Jugoslaviji, da je Trst naš, da je Gorica naša, bo to, da bo njegova hiša 25. avgusta opremljena z napisom, kaj so prebivalci te hiše napravili v času Titovega tekmovanja.

Druga temeljna naloga naših množičnih organizacij je ta, da v vaskih prosvetnih svetih predstavljajo osnovno gonilno silo pri organizaciji samih simbolov, ki bodo poslani v Ajdovščino, transparente, ki bodo izdelani za parado in pri mobilizaciji prosvetnega in fizikalnega kadra. V vsaki vasi, v vsakem podjetju, v vsaki ustanovi naj lakoj precizno po en aktivist Osvobodilne fronte nalogo informatorja, to se pravi, človeka, na katerega se bado vsi obračali po nasvetih glede »Parade dela«.

Pri vseh teh pripravah se moramo zavedati, da 25. avgusta podajamo obračun za tiste obveze, ki smo jih na množičnih manifestacijah zborovanih slovesno dali našemu dragemu maršalu Titu. Zato moramo tudi 25. avgusta podati obračun tega in povedati, da nismo obljub samo izpolnili, ampak da smo jih prekorčili in da smo se v tem času obogatili s tako velikimi izkušnjami, ki nam bodo silen porok, da bo naše bodoče ustvarjalno in načrtno delo še uspešnejše in še lepše. Parada dela je zmaga ustvarjalnosti delovnih ljudi, je edino prava pot, ki vodi res v srečno bodočnost delovnih množic. In na tej poti primorski ljudje nikdar nismo klonili in nikdar ne bomo klonili, zato govori 42.000 padlih žrtev izza časa narodnoosvobodilne borbe, zato pa tudi govore uspehi našega Titovega tekmovanja.

NAD 15.000.000 VREDNOSTI SO DOSLEJ NAPRAVILI V OKVIRU TITOVEGA TEKMOVANJA V OKRAJU ILIRSKA BISTRICA

Brez nadaljnega je največje uspehe za idrijskim okrajem dosegel v tem tekmovanju doslej okraj Ilirska Bistrica. Popolnoma so obnovili pet hiš, nadaljnjih 59 pa bo dokončanih v najkrajšem času. Prav tako so obnovili 89 gospodarskih poslopij, 36 javnih poslopij, 5 hiš so na novo prekrili, poleg tega pa so postavili eno delavnico cementnih strešnikov, 4 apnenice in 8 poljskih opekarn. Pri tem so uporabili 945.707 kub. metrov raznega materiala (stavbni in gradbeni material) v vrednosti 4.430.203 lire. Poleg tega so za to porabili 86.145 ur prostovoljnega dela v vrednosti 9.087.017 lir. K tem velikim uspehom pa je treba prišteti še fond iz nabiralne akcije, ki znaša 1.479.697 lir.

20 OBNOVLJENIH POSLOPIJ, TO JE USPEH DOSEDANJEGA PROSTOVOLJNEGA DELA V OKRAJU HERPELJE-KOZINA

V okraju Herpelje-Kozina so doslej pod najtežjimi pogoji, ki tam vladajo zaradi pasivnosti tamošnjih krajev, dosegli čudovite uspehe. Obnovili so 13 stanovanjskih hiš in 7 gospodarskih poslopij, 6 gospodarskih poslopij pa imajo še v delu. Zato so porabili gradbeni material, ki so ga pripravili s prostovoljnim delom in ga cenimo na 677.222 lir.

IZ ENE LIRE SMO NAPRAVILI 7 LIR, IZ 2.213.000 SMO ZGRADILI DELO V VREDNOSTI 15.288.884 LIR

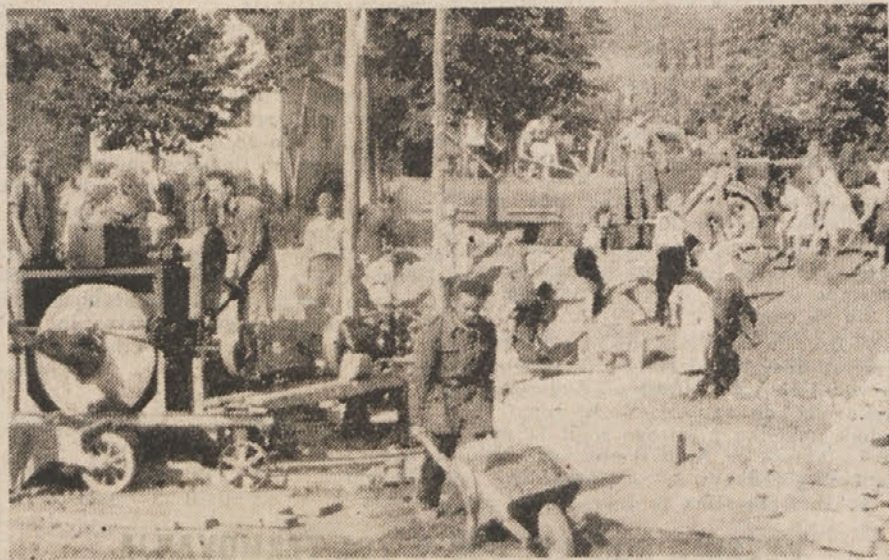
V grgarskem okraju obnavljajo 63 hiš. Od teh je 13 sposobnih, da sprejmejo stanovalce, ostalih 50 pa bo v najkrajšem času dokončanih. Če ne upoštevamo dela, ki ga vrše delovne brigade na Lokvah in Cepovani, je bilo do sedaj izvršenih preko 6000 prostovoljnih delovnih ur v vrednosti 210.000 lir. V šestih apnenicah so pripravili nad 9000 q apna.

V TOLMINSKEM OKRAJU SO DOSLEJ OBNOVILI 30 POSLOPIJ

Tolminci so doslej obnovili 9 stanovanjskih hiš, 20 gospodarskih poslopij in eno industrijsko stavbo. Poleg tega so 9 hiš na novo prekrili. Napravili so 900 m nove ceste, očistili 10.300 metrov cestnih jarkov, nasuli 62.880 kvad. metrov cestnišča, obnovili 5 metrov dolg most, zgradili 1 vodovod, zgradili eno napajališče, postavili eno delavnico za cementne strešnike, napravili 6 apnenic in eno poljsko opekarno. Poleg tega so popravili 10 km železniške proge. Za vse to so porabili 416 kub. metrov gradbenega materiala, 1200 cementnih strešnikov in 500 q apna. Doslej je tolminski okraj napravil skupno 12.800 kub. metrov gradbenega materiala, kar predstavlja vrednost 362.800 lir v 40.328 prostovoljnih delovnih urah, ki predstavljajo vrednost 951.218 lir. V tolminskem okraju je doslej bilo zbranih 404.900 lir prostovoljnih prispevkov.

Minerji pri kopanju temeljev za novi vodovod v Stajah pri Idriji

Pri delu za izgradnjo nove mizarnice v Idriji

Sindikalne podružnice delajo pri vodovodu na cesti Markovščina-Slivje v idrijskem okraju

NAD 50.000 UR PROSTOVOLJNEGA DELA SO NAPRAVILI V AJDOVSKEM OKRAJU — 1411 TON APNA SO PRIPRAVILI V KOPRSKEM OKRAJU S PROSTOVOLJNIM DELOM

V ajdovskem okraju so doslej obnovili 7 hiš, 2 gospodarski poslopij in očistili 12.771 metrov cestnih jarkov. Poleg tega so pripravili 15.423 kub. metrov potrebnega materiala v vrednosti 1.004.770 lir. Izvršeno prostovoljno delo, ki so ga napravili ljudje v ajdovskem okraju v 50.585 urah, predstavlja vrednost 1.430.790 lir. K temu je treba prišteti še 450.007 lir, ki so jih zbrali kot fond za obnovo, nadalje 30.000 lir za stavkajoče tovariše v Trstu in 50.000 lir za pogorelece.

Tudi naša Istra ne zaostaja v Titovem tekmovanju. Treba je upoštevati pri prebiranju rezultatov težke delovne pogoje, v katerih se nahajajo izčrpani istrski koloni, ki prvič v svobodi ustvarjajo in delajo. V Istri so se v prvem delu Titovega tekmovanja omejili predvsem na široko pripravo gradbenega materiala in popravilo cest. Tako so s prostovoljnim delom napravili 1411 ton apna, kar predstavlja vrednost 423.300 lir, nadalje so pripravili 77.855 kub. metrov raznega gradbenega materiala v vrednosti 360.440 lir. Prostovoljno delo, ki so ga opravili pri delu za pripravo gradbenega materiala pri popravljanju cest in pri gradnji prvih hiš v 39.410 prostovoljnih urah, predstavlja vrednost 685.590 lir. S prostovoljnimi prispevki in prireditvami za fond za obnovo se je zbralo 94.779 lir. Skupno delo, opravljeno v koprskem okraju se ceni na 2.770.752 lir. 20 hiš je tik pred dozidavo.

S PROSTOVOLJNIM DELOM PRI GRADNJI IN ZBIRANJU MATERIALA SO V POSTOJSKEM OKRAJU NAPRAVILI STORITVE, VREDNE 12.814.945 LIR, IN DOSLEJ OBNOVILI 37 STAVB

V postojnskem okraju je bilo izvršenega mnogo prostovoljnega dela, katerega vrednost cenimo na 12.814.945 lir. S tem delom so pripravili ogromne količine materiala, ki so ga porabili za obnovo doslej zgrajenih 37 poslopij, ki jim bo pa tudi zadostal za dovršitev 12 poslopij, ki so še v delu in ki bodo vsak čas končana, kakor tudi za dograditev nadaljnjih 21 poslopij. Vsak čas bo pod streho tudi velika stanovanjska hiša bivše družbe Inčis v Postojni, ki bo nudila 20 družinam stanovanja.

Ob vseh teh ogromnih številkah naj se ustavimo tisti strokovnjaki, ki pravijo, da je brez strokovnega vodstva nemogoče odstraniti v Postojni na križišču nasproti sodišča ruševine in preprečujejo s svojim modrovanjem mladini, da bi izvršila to, kar ona čuti. Vsakomur, kdor danes govori, da se ne da pospravljati ruševin brez izvežbanega strokovnega vodstva, govore v obraz uspehi prostovoljnega dela v samem postojnskem okraju, da on spi, da noče ali ne more razumeti, kaj so zmogni napraviti ljudje v svobodi v svoji domovini.

Graditi in se pri tem učiti — učiti se, da bi potem še boljše gradili!

Francetič Jožet iz Podgorja 3, oče šestih otrok, je daroval 5000 lir za invalide in 5000 lir za pojačanje borbe proti fašizmu

KULTURA

Velik pomen gostovanja članov ljubljanske opere po primorskih vaseh

Že dobre tri tedne se vrše po naših vaseh koncerti s pevskimi in plesnimi točkami, katere prirejajo primorskemu ljudstvu nekateri člani ljubljanske opere. Te koncerte sprejemajo naši ljudje z velikim navdušenjem in ne slučajno. Ob tem gostovanju gre namreč za več, kakor običajno gostovanje neke gledališke skupine, gre za bistveno prekretnico v dosedanjem življenju. Gostovanja operne skupine pomenijo vsekakor lep kos poti, po kateri bo slo kulturno ustvarjanje v bodočnosti. Zato tudi danes govorimo o silnem razmahu, o širini teh umetnikov, ki so uspeli prinesiti iz tehnično vsestransko dobro ustrezajočega odra umetnost na preproste, kmečke odre na vasi, ne da bi pri tem kvaliteta umetnosti bistveno trpela. Menda je prav v tem tako velikanski pomen gostovanja. Brez nadaljnega je treba reči, da so si ljubljanski gostje zato tudi srečno izbrali program. Tako jim je uspelo izgraditi iz preozke dvorane del tiste umetnosti, ki so jo v borbi in delu krčevito branili pred kulturnimi samozvanci in fašisti in jo ohranili slovenskim delovnim množicam. Na Primorsko niso prišli s težkimi opernimi arijami, ampak so se ljubljanski gostje skušali čim bolj približati našim ljudem, prislutiti temu, kar je našemu človeku najbližje. Oddot tudi tisto pristransko sprejemanje članov ljubljanske opere povsod, kjer so nastopili na Primorskem.

Poleg tega pa pomeni gostovanje take kvalitete operne skupine na Primorskem najtesnejše zblizanje umetnikov z našim narodom. Na tem svojem potovanju so prišli gostje v najtesnejšo povezavo z našimi ljudmi, ki so 25 let kljubovali fašističnemu nasilju, ki so za ceno svojih življenj učili svoj narod materinega jezika in materine pesmi, ki so v samoobrambi

zasovražili vse, kar je služilo kulturnim samozvancem, kar se je podredilo fašističnemu monopolizmu, in v teh ljudeh so našli člani ljubljanske opere tisto veliko nagrado, za katero se je splačalo žrtvovati počitnice, splačalo žrtvovati vrsto naporov v razbitih primorskih vaseh. Lahko trdimo, da se je zgodilo prvič v zgodovini, da sta v na pol porušeni kmečki bajti na seniku ali na skednju modrovali preprosto kmečko dekle z znano plesalko državne opere, da sta prvič skupno govorila o bodočnosti našega naroda solist državne opere in idrijski rudar ali pa preprost kmet.

Nadalje jasno označuje gostovanje ljubljanske opere in pomen tega gostovanja dejstvo, da skušajo člani opere s svojimi izkušnjami bogatiti naše ljudi, ki so bili odtrgani, nasilno odtrgani od aktivnega ustvarjalnega dela pri operni umetnosti. Na glasbenih pomenkih, ki jih prirejajo člani ljubljanske opere, se odpira našim ljudem, našim prosvetarjem nov pogled v delo odrske umetnosti. Jasno spoznavajo, da je treba predvsem mnogo iskati novih pevskih talentov, da jih je treba mnogo vzgajati, nadalje pa so spoznali, da odrska umetnost ni samo rezultat pevskega, igralskega, plesnega ali glasbenega dela, ampak tudi intenzivne, dobre, tehnično popolne organizacije. To pomeni vsekakor silen korak naprej v odrskem življenju na Primorskem.

Brez nadaljnega pa lahko trdimo, da je glavni, veliki uspeh gostovanja članov ljubljanske opere na Primorskem v tem, da sta se zjila v eno samo kulturno ustvarjalno zvezo umetnik in ljudstvo, ki bosta znala v bodoče tudi vsemu kulturnemu izživljanju pri nas značaj tiste visoke kulturne vrednosti malega naroda, katero smo Slovenci že nešteto krat dokazali.

Člani ljubljanske opere v Postojni

(Nadaljevanje z 2. strani.)

ZAKONA O DRŽAVNIH GOSPODARSKIH PODJETJIH IN O ZADRUGAH POMENITA TRDNE TEMELJE ZA NADALJNO GRADITEV GOSPODARSTVA V JUGOSLAVIJI, KI BO SLUŽILO V DOBROBIT DELOVNEGA LJUDSTVA IN MOČI LJUDSKE DRŽAVE.

Zakon o državnih gospodarskih podjetjih, ki ga je sprejela Ljudska skupščina FLRJ, pomeni velik napredek v pogledu organizacije, upravljanja in poslovanja državnih gospodarskih podjetij, ki predstavljajo lastnino vsega ljudstva; zagotovljeno je, da bodo vsa ta podjetja združena v enotnem gospodarskem načrtu, na podlagi katerega vse delovno ljudstvo Jugoslavije danes vse svoje delovne sile uporablja v splošno blagostanje množice.

Zakon o zadrugah pomeni močno orožje ljudstva v borbi proti gospodarskemu izkoriščanju spekulativnih elementov in finančnega kapitala. Zadruga so prostovoljna gospodarska organizacija, ki ima namen pospeševati razvoj narodnega gospodarstva. Z njo se krepi zveza delovnega ljudstva med vasi, razvija se iniciativa ljudskih množic pri organiziranju proizvodnje, preskrbe in razde-

ljevanja blaga in one pomagajo tudi državi pri dvigavanju blaginje množice.

Pri gradnji Mladinske proge Brčko-Banovići se je v zadnjih tednih najbolj izkazala mladinska delovna brigada »Janka Premrla-Vojka«, ki je bila proglašena za udarno in je dobila prehodno desetdnevno zastavico. Poleg tega so bile proglašene za udarne še štiri druge brigade, pohvaljenih pa je bilo 13 brigad in tri samostojne čete.

V Beogradu je bila v zadnjem tednu velika fizikalna parada Jugoslovanske armade in mornarice, ki pomeni manifestacijo zdravja in moči ljudske vojske. Tej paradi je prisostvoval maršal Tito, mnogi visoki funkcionarji in zastopniki inozemstva. Prisotni sta bili tudi češko-slovaška in romunska mladinska delovna brigada na progi Brčko-Banovići.

NAPREDNI NARODI EVROPE STOJE PRED VELIKIMI VPRAŠANJI GRADITVE SVOJIH DRŽAV, V DRUGIH DEZELAH PA REAKCIONARNE SILE ZAHODA PODPIRAJO PROTILJUDSKO DELOVANJE VLADAJOČIH KROGOV.

Dimitrov, vodja Domovinske fronte Bolgarije je postavil pred bolgarsko ljudstvo tri velike naloge. Prvič, treba je doseči pravičen in trajni mir z izhodom na Egejsko morje; drugič, v deželi je treba izvesti referendum glede likvidacije monarhije in postaviti republiko z aktivno udeležbo množice; tretjič, izvesti je treba volitve v Narodno sobranje, ki naj izdela novo ustavo. — Sovjetska zveza je odbila ameriški predlog, da bi se zavezniška kontrolna komisija vmešavala v gospodarsko življenje Madžarske. Sedanja gospodarska stiska na Madžarskem je posledica izdatkov madžarskih vladajočih krogov v vojni proti zavezniškim silam, ki so madžarske dobrine odpeljali na zahod. Predlog je nesprejemljiv, ker je za ureditev gospodarskih razmer v državi poklicana edino madžarska vlada.

Vlada Avstrije je izdala zakon o porušitvi nemške imovine v vzhodni Avstriji. To je nezakonita odločitev, kajti po sklepkih berlinske konference bi mo-

rala biti ta imovina izročena Sovjetski zvezi kot delno odplačilo za reparacije od Nemčije. Poleg tega avstrijska vlada v zadnjem času postavlja celo vprašanje ukinitve zavezniške kontrole v Avstriji. SZ zahteva, da zavezniški svet ukine to nezakonito odločitev avstrijske vlade. — Angleška vlada je pristala na gospodarsko sodelovanje med angleško in ameriško okupacijsko cono Nemčije. »Združitev obeh con bi pomenila konec potrdamskega sporazuma, kajti to bi bil prvi korak za ustvaritev bloka zahodnoevropskih držav. — Parlament Grčije je izdal ukaz, da bo 1. septembra plebiscit o vprašanju monarhije; pravilnik plebiscita pa vsebuje široke možnosti za falsificiranje. V Grčiji sami še vodi danes borba med ljudstvom in vladajočimi monarhisti, monarhistični tisk pa vodi provokatorsko kampanjo proti sosednjim demokratičnim deželam. Komunistična partija Anglije je obsodila politiko angleške laburistične vlade, ki podpira diktatorsko Caudarsovo vlado v Grčiji.

MEDNARODNA REAKCIJA PRIPRAVLJA NOV MANEVR V SPANJI.

V Londonu in Washingtonu z vednostjo Vatikana pripravljajo zameno vlade v Spaniji. Smatra se, da bosta voditelja državljanskega prevrata, da generala, ki bi ustvarila prehodno vojaško vlado in pozvala vse republikance v izgnanstvu, da se vrnejo v Spanijo pod pogojem, da

sodelujejo z vlado ali vsaj ne nastopajo proti njej. Objavljena bo menda politična amnestija. V skrajnem primeru bo sestavljena civilna vlada in izveden plebiscit o vprašanju monarhije. V Londonu in Washingtonu je baje že doseženo soglasje glede sestave civilne vlade.

V Tolminu je gostovalo glasbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane

V Tolminu je gostovala Sloga

Dne 3. t. m. je gostovalo v Tolminu železničarsko glasbeno društvo »Sloga« iz Ljubljane. Nastopili so s koncertnim programom.

Ker je prav glasbena tradicija pri naših ljudeh globoko zakoreninjena, se je zbralo v Tolminu ogromno ljudi. Že v popoldanskih urah so sprejeli Tolminci in ljudje iz bližnjih vasi goste. Na trgu 1. maja so jih obsuli s cvetjem.

Ob tem gostovanju, ki je neposredno sledilo gostovanju ljubljanske opere, je treba brez nadaljnega poudariti, da ni doseglo tega, kar so ljudje pričakovali. Nad 2 uri dolg program ni prišel do pravega izraza, ker med pevci in poslušalci sploh ni prišlo do prave povezave. Temu je treba pripisovati potemtjeto, da gostje niso želi tistega aplavza, tistega odobravanja, ki ga podari naš človek vsakomur, kdor mu nudi kvalitetno dobro stvar. Morda je bilo nekaj slabega tudi v tem, da je pevsko

društvo »Sloga« neposredno sledilo nastopu ljubljanske opere.

Predvsem je treba naglasiti, da sam spored ni bil srečno izbran in da so člani Glasbenega društva »Sloga« imeli priložnost spoznati že na prejšnjih svojih gostovanjih na Primorskem. Program bi pač morali menjati. Biti bi moral bolj privlačen, bolj pester. Po koncertu so imeli gostje pomenek z domačini. Na tem pomenku je prišlo do tistega zdravega kontakta, ki je manjkal pri samem nastopu. Naši ljudje so se predvsem živo zanimali za izkušnje, ki jih pevec lahko dobi, če se glasbeno šola, vzgaja in če se ima priložnost svobodno glasbeno udeleževati.

Ponovno moramo poudariti, da naši ljudje zahtevajo več od tistih skupin pevskih zborov, ki prihajajo s strani bivše italijansko-jugoslovanske meje, kakor so sposobni napraviti sami. To naj bo navodilo vsem tistim, ki bodo v bodoče gostovali na Primorskem. M.L.

FIZKULTURA

NOGOMETNO PRVENSTVO

F. D. Ajdovščina : F. D. »Rudar« Idrija 4:1 (1:1)

V nedeljo je bila odigrana prvenstvena nogometna tekma med gornjima društvima. Velika vročina je mnogo vplivala na eno in drugo moštvo. Večjo utrujenost je bilo zaznati pri igralcih Idrije, ker so isti nastopili v dopoldanskih urah na fizikalnem zletu v Cepovanju. Gledalcev se je nabralo tudi precejšnje število, ki so z zanimanjem zasledovali potek borbe.

Tako v prvem kakor v drugem polčasu so Ajdovci prevladovali na terenu. Obramba Idrije je imela dosti dela in je le s težavo toda uspešno čistila napade Ajdovščine. Vrata Idrije je bil najboljši mož nedeljske tekme. Branil je z veliko sigurnostjo in se imajo Idrijci le njemu zahvaliti, da niso doživeli večje katastrofe. V začetku je F. D. Ajdovščina stalno oblegala vrata nasprotnika, toda niso imeli sreče. Šel ev 30 minuti je srednji krilec Ajdovščine potresel mrežo. Minutno kasneje je F. D. Rudar po krivdi domače obrambe izenačil s tem rezultatom se je šlo na odmo.

V drugem delu igre so domačini že v 5 minuti dosegli vodstvo 2:1. V 10 minuti so vodili že s 3:1. Moštvo »Rudarja« ni prišlo več do veljave. V 31 minuti je sodnik nekoliko prestrogo sodil 11 metrovke, katere pa Ajdovci niso realizirali. Najlepši gol dneva je dal Ponož.

F. D. Ajdovščina je tokrat pokazalo

dobro igro, le pred vrati ni pravega strelca. Mnogo se je poznalo tudi, da je tokrat prevzel svoje mesto Robi, ki ga je moštvo v zadnji tekmi proti F. D. Tolminu mnogo pogrešalo.

Sodil je objektivno tov. Logar Srečko iz Idrije.

F. D. Postojna : F. D. Tolmin 9:0 (1:0)

V Postojni je bila odigrana prvenstvena tekma med F. D. Postojno in F. D. Tolminom, ki se je končala s katastrofalnim porazom za Tolmince in še bolj utrdila F. D. Postojni vodstvo na čelu prvenstvene tabele.

V prvem polčasu se igra nikakor ni mogla popolnoma razviti in je izgledalo tako, da bo zelo minimalen rezultat, res prava borba za točke. V tem polčasu so enkrat potresli mrežo Postojnčani in tako je tudi ostalo do odmora. V drugi polovici igre pa so domačini pokazali vse svoje znanje in veliko višranost ter tehnično lep nogomet. Pokazalo se je sicer, da so na domačih tleh nepremagljivi, da pa tudi poznajo vse dobre in slabe strani svojega igrišča, ki je zelo minimalno. S to visoko zmago so si Postojnčani utrdili vodstvo nogometnega prvenstva in postali bodo sigurni prvaki v Vzhodno Primorskem okrožju.

Stanje tabele:

1. Postojna	4	3	1	0	29:2	7	(2)
2. Ajdovščina	5	2	1	2	13:8	5	(1)
3. Tolmin	4	2	0	2	5:16	4	(2)
4. Idrija	3	0	0	3	1:23	0	(3)

VNESIMO BORBENI DUH V VSA TEKMOVANJA NA FIZIKALNIH TEKMAH 24. IN 25. VIII. V AJDOVŠCINI

Tekmovalne naprave na telovadišču v Ajdovščini so končane in 24. avgusta bo napolnilo to telovadišče na stotine fizikalnikov, ki bodo pokazali svoje znanje in merili svoje moči. Vsi okrajji že zbirajo tekmovalce za ljudski peterboj, ki mora pokazati, in to res množično, da je ljudski peterboj res last ljudstva.

Preko sto tekmovalcev in tekmovalk bo tekmovalo v tem peterboju, ki mora biti res na višku, saj bodo nastopili res najboljši med najboljšimi.

Pa tudi v kolesarskih tekmah bomo tekmovali. Kolesarske tekme bodo razdeljene v 3 grupe tekmovalcev, in sicer športna kolesa na 75 km dolgi progi, turna kolesa moški na 25 km dolgi progi in turna kolesa ženske na 12 km dolgi progi. Prvaki grup bodo prejeli za nagrado lepa kolesa, drugi in tretji pa spominke plakete.

Cim več tekmovalcev moramo postaviti za partizanski marš na 31 km dolgi progi. Dokazimo, da ima vsak okraj vsaj eno moštvo za partizanski marš, saj imamo nešteto demobiliziranih partizanov, ki so v času borbe dnevno napravili še veliko več kot 31 km.

Naj ne bo med okrajji moštva, ki bi

ne tekmovalo v šahovskem brzoturnirju, saj je tudi šah pri nas zelo razvit in to bomo dokazali tudi na tekmah.

Množična štafeta 15x400 z gorečimi baklami mora manifestativno in borbeno dokazati, da smo tekli v vseh množičnih štafetah, da bo to nova disciplina, ki jo ljudstvo že osvaja, saj je to miniaturna štafeta kot n. pr. Titova in Kardeljeva štafeta.

Prijavimo čim več motoristov za tekme, ki bodo tekmovali na eni najlepših krožnih tekmah na rundi 19 km. Tam bodo pokazali vse svoje znanje, saj je izbrana ena najlepših tehničnih prog. Skrbno pripravljajo okrajji točke za raznoterosti, ko bo stadion zaživel v vseh vrstah fizikulture. Dosegaj prijavitelne točke: sabljanje, boks, orodna telovadba, akrobacije z motornimi kolesi, vlečenje vrvi, furlanski narodni ples, balet itd. dokazuje, da bo ta točka najlepša točka nastopa, ki bo pokazala kakšne panoge fizikulture se gojijo pri nas.

Se dva tedna sta pred nami in polagali bomo svoje obračune. Skrbno izkoristite te dneve da ne boste nepriljubljeni, kajti hitro se bližajo naši dnevi!

Gruden Maks.

GOSPODARSTVO

ŽIVALSKÉ NALEZLJIVE BOLEZNI

Od veterinarja Aute Stefaniča je prva poljudna knjižica o živalskih boleznih, ki je izšla v založbi »Kmečkega glasu«.

V tej knjižici avtor poljudno pojasnjuje v poglavju »Pojem in bistvo nalezljivih bolezni« vse, kar bi napredni živinorejci morali poznati. Ko bodo živinorejci poznali najvažnejše o nalezljivih boleznih, kakor je opisano v omenjenem poglavju, bo borba proti tem olajšana in škoda, ki jo sedaj še zaradi nepoučenosti utrpel, ko se pojavi katera od nalezljivih bolezni, bo zmanjšana vsaj na polovico.

V nadaljnjih poglavjih so opisane najvažnejše kužne bolezni, ki so pri nas najbolj razširjene, način okužbe, prvi znaki in potek bolezni, kakor tudi način zatiranja.

Knjižica vsebuje tudi navodila za či-

ščenje in razkuževanje hlevov in predmetov, ki bi mogli biti prenosilci kužila, kratka navodila o držanju, prehrani in negi domače živine ter izveček odredb iz zakona o zatiranju živalskih kužnih bolezni.

Knjižica bi mogla biti v nekaterih poglavjih nekoliko obširnejša, je pa z ozirom na nujne potrebe dobra in koristna ter jo toplo priporočamo vsem živinorejcem. Okrajnim in Krajevnim odborom, Narodni zaščiti, Prosvetnim društvom ter množičnim organizacijam. Cena knjižice je 40 lir.

Hvaležni smo avtorju in »Kmečkemu glasu« ter želimo, da s takim delom tudi v bodoče delajo za splošno ljudsko izobrazbo.

M. B.

ŽIVINSKA KUŽNA BOLEZEN SLINAVKA IN PARKLJEVKA V CONI »A«

V Trstu se je pojavila nevarna živalska kužna bolezen slinavka in parkljevka. Iz Trsta se je zadnje čase razširila v Milje, kjer je nekaj hlevov okuženih. Ako ne bo bolezen takoj zatrta v obeh omenjenih krajih, tedaj je resna nevarnost, da se razširi po vsej Juljski Krajini. Škoda, ki jo ta bolezen prizadane živinoreji je neprecenljiva, prav zato jo moramo zatirati z vsemi silami. Vsi forumi ljudske oblasti in vse množične organizacije morajo sodelovati v tej obrambi ljudske imovine. V vsakem sumljivem slučaju obrnite se do okrajnega veterinarja, ki vam bo vse pojasnil in dal potrebna navodila, kako naj v danem primeru postopamo. — Opozorjamo, da je neobhodno potrebno izvajati vsa navodila, ki jih izda živinozdravnik. Najmanjša površnost je lahko usodna in prizadane poinecu, kakor tudi skupnosti ogromno škodo.

Da bi vsakdo lahko spoznal to bolezen, dodajamo:

NAVODILA

za uspešno borbo proti živalski kužni bolezni slinavki in parkljevki, znaki po katerih jo spoznamo, kako se živali okuži in kako se bolezen prenaša.

Slinavka in parkljevka je živalska kužna — zelo nalezljiva bolezen, ki napada prvenstveno parkljarje (govedo, bivolo, ovce, koza in svinja). Lahko obole tudi ljudje, izjemoma perutnina, a skoraj nikoli kopitarji, ali zato vsi oni lahko prenašajo bolezen.

Bolezen se včasih pojavi v blagi obliki, drugič zopet v težki z velikim poginjanjem živine. Pogostoma mali otroci, ki se okužijo s slinavko, težko obole in je v tem slučaju smrtnost izredno velika.

Od trenutka, ko žival dobi kali bo-

lezni, mine 2—7 dni, včasih tudi nekaj več, da se pokažejo prvi znaki bolezni.

Znaki pri govedu:

Govedo postane otožno, dlaka se najezli, malo je povišana telesna temperatura, hrane prejme malo ali nič, rado večkrat pije, samo po malem prežvekuje. Iz gobca se začne cediti raztegljiva slina, ki se včasih vleče do tal; okoli gobca se drži pena, ako govedo oboli tudi na parkljevki, kar povzroči ista kal (kužilo), se drži nekako zgrbljeno, šepa na eno ali več nog ter večkrat otrasa z zadnjimi nogami. Včasih je opaziti, da je koža nad parklji in med njimi otečena, topla in zelo občutljiva.

Po dveh do treh dneh vročina pada. Tedaj se pojavijo v gobcu, posebno na jeziku, na robu gornje čeljusti, na nebu in na notranji strani ustnic, včasih pa tudi na robovih nosnic, na vimenu, trebuhu med in nad parklji nizki mehurji. Taki mehurji so v velikosti lešnika do oreha, na jeziku včasih tudi večji. Mehurji so navadno podolgovati. V začetku je v njih čista, bela tekočina, ki pa kmalu postane motno belkasta. Mehurji kmalu počijo, tako da jih včasih ni opazimo — ostanejo ranice, v velikosti mehurjev, izrazito rdeče barve in zelo občutljive, slinevanje postane še vidnejše, neje.

Zaradi stradanja in bolečin žival največ leži in hujsa. Krave ne dajejo mleka, a če ga je kaj, je to zelo izpremenjeno, rumenkasto, žaltavega okusa in hitro se zje (usiri).

V gobcu se ranice hitreje zarastejo nego med parklji. Med parklji, ako se žival ne zdravi, pride do vnetja in gnojenja, ki lahko traja po več mesecev. Ako se tele takoj ne odbije, kmalu pogine. Včasih pa tudi odrasla goveda v visokem odstotku poginejo, za kar je največkrat vzrok srčna kap ali zadušenje.

Znaki pri ovcah in kozah:

Pri ovcah in kozah navadno v ustih ni mehurjev, če pa so, so mnogo manjši od onih pri govedu. Zaradi tega se pri ovcah in kozah samo včasih opazi slinavka, zato pa redno zelo jaka parkljevka. Žival šepa na eno ali več nog, ima hude bolečine, zato največ kleči in tudi je kar kleče. Tudi tu nastane zaradi umazane pogosto infekcija parkljev in gnojenje traja še dolgo potem, ko je parkljevka že minula.

Mnoge kože pri tem obole od grize in napanjanja ter v takih slučajih izredno hitro poginejo.

Znaki pri prašičih. Pri prašičih se tu in tam pojavijo belkasti in večkrat zelo veliki mehurji na rilcu in v gobcu, ali največkrat na parkljih, tako da se tudi pri prašičih pokaže v veliki večini slučajev izrazita parkljevka. Ta je pri prašičih zelo huda, zaradi česar se prašiči ne morejo premikati in kar leže po malem jejo. Dogodi se, da obolelim prašičem odpade rog s parkljev, tako da so popolnoma bosici in se morajo potem skoraj vedno zaklati, da ne bi še bolj shujšali.

Ako se bolezen pojavi v težki obliki, poginejo skoraj vsi prašiči, pa tudi marsikateri odrasli prašič podleže.

Pri perutnini se pokažejo mehurčki na roži, na jeziku, na nogah in na koži med kremplji.

Kako se okuži živina in kako se širi bolezen.

Kužna snov slinavke in parkljevke oziroma njene kali se nahajajo v slini, mleku, blatu, seči in krvi bolne živali. Živina se navadno okuži skozi gobec in to po dotiku z bolno živaljo, ali kadar pride do gobca kak predmet, ki je okužen s slino, mlekom, blatom ali sečem bolne živali. Bolezen se lahko začne na parkljih, kot parkljevka in to tedaj, če živali hodijo po okuženih tleh.

Bolezen nikdar ne začne sama po sebi. Vedno mora biti kužilo, ali bolna žival pripeljana iz kakega drugega kraja, ali države, kjer je že obstojala.

Najlažje se kužilo prenaša z dotikom zdrave živali z bolno na skupnih pašnikih, napajališčih ali živinskih sejnih cestah itd. ter se od tu kakor ogenj razširi po vseh krajih in vaseh, kamor se živina vrača. Zelo nevarno so javne štale, nadalje se bolezen razširi z železniškimi vagoni, ako niso razkuženi. Prav tako nevarna je tudi obleka osebe, ki je prišla v dotiko z bolno živaljo, ali samo sešom in travo, na katero je padlo par kapljic slinavke ali mleka bolne živali. Zato se mora odločno prepovedati vsakemu tuju, beraču ali sejmarnu vstop v štalo, ali kjerkoli k živini ali slami, ki bo uporabljena kot stelja. Prav tako se bolezen prenaša z mesom, mlekom, slanom, kožami, volno, dlako, senom, slamo in gnojem. Mnogokrat prenašajo bolezen in širijo živinski prekupevalci, berači, krošnjariji rezarji, pregledači mesa, cigani ter potepuhi. Prav tako prenešajo bolezen tudi psi in perutnina. Včasih prenešajo bolezen tudi ptice, prav posebno pa divjad (srne, jeleni in divji prašiči, ki tudi same obole, in lišice in volkovi).

ŠOFERSKI IZPITI

V zvezi z našim obvestilom, ki je bilo objavljeno v »Primorski Borbi« št. 21 od 2. maja 1946, se obveščajo vsi, ki so vložili prošnjo za pristupitev k polaganju šoferskega izpita, da se bodo pričeli izpiti v Ajdovščini dne 12. avgusta (v ponedeljek) ob 8. uri in bodo trajali do 13. avgusta zvečer do 18. ure.

Iz pisarne oddelka za notranjo upravo pri PPNÖ v Ajdovščini.

NOVA ZDRAVSTVENA USTANOVA

V St. Petru na Krasu bo poslovala od 1. avgusta dalje posvetovalnica za materne in otroke. Vodil jo bo tov. dr. Kinčela. Nudila bo brezplačen pregled nosečim, ženam in dojenčkom in bo odprta vsak petek od 15. do 16. ure.

Najboljših naših fantov kri je dala zarjo novih dni

PLANINCI SO POČASTILI SPOMIN SVOJEGA PADLEGA TOVARISA
TONETA BAVČARJA, KI JE BIL UBIT KOT TALEC V TRSTU

V nedeljo, dne 4. avgusta t. l. so se ajdovski planinci in planinke odločili spomenu svojega planinskega tovariša-domačina Toneta Bavčarja, ki je padel kot talec v Trstu tekom osvobodilne borbe. V ta namen je Planinsko društvo za Ajdovščino in Sturje organiziralo izlet na Čaven, kjer je bila odkrita padlemu tovarišu spominska plošča, in se je ob tej priliki izvedel tudi kratek program, primeren spominski svečanosti. Izlet se je udeležilo veliko število članov domačinov, kakor tudi precejšnje število članov vipavske in tudi nekaj članov goriške podružnice. Načrt za krasno spominsko ploščo je napravil tov. Kovač Ivo, ki je vodil vsa pripravljalna dela za vzdavbo plošče in okras dveh partizanskih grobov, ki se nahajata v bližini skale, v katero je bila vzdana plošča, ter je obenem prispeval tudi k izvedbi programa. V večernem mraku je v spomin padlega tovariša in vseh padlih borcev zagorel na Čavnu krasen kres, ki je zarjel še pozno v noč. Drugo jutro pa

so se na prostor pred čavensko kočo zgrinjale množice planincev in planink, vse do poznega dopoldneva, ko se je začela svečanost. Otvoritvenemu govoru tovariša predsednika so sledile recitacije, žalne pesmi domačega pevskega zbora in razni govori. Po končani svečanosti in enominutnem molku v spomin vseh padlih borcev-partizanov, so nekateri planinci obiskali še bližnje vrhove, drugi pa so se ob uživanju planinskih lepot z razgleda zadržali še v pozno popoldne, in se potem preko Male gore vračali v dolino z občutkom, da so se vsaj v mali meri oddolžili spomenu vseh tistih, ki so, kakor tovariš Tone Bavčer, žrtvovali svoja mlada življenja za našo svobodo, kar je domači pesnik dr. Lulik tako lepo izrazil v kratkih stihih, ki so vrezani na spominski plošči:

»Ker si verjel v vstajenja dan,
si pal; — a ne zaman.
Najboljših naših fantov kri
je dala zarjo novih dni.«

TUDI V CERKNEM SO ZAČELI S PROSTOVOLJNIM DELOM

Delavci in nameščenci na prostovoljnem delu v Cerknem

Tudi v Cerknem ne spimo. Tudi pri nas je oživela zamisel prostovoljnega dela v Titovem tromesečnem tekmovanju.

V nedeljo 21. julija t. l. je bilo že v zgodnjih jutranjih urah živahno vrvenje po vasi. Veselih obrazov so prihajali prostovoljci na zborna mesto, od koder so potem skupno odšli na delo — pripravo peska za obnovo.

Delo je organiziral Krajevni medstrokovni svet enotnih sindikatov v Cerknem, ter se je dela udeležilo okrog 70 članov, med katerimi so bili zastopani uslužbenci Nabavno-prodajne in Obnovitvene zadruga, telefonisti, nameščenci in mladina, katera se še posebno odlikuje pri prostovoljnem delu.

Veselo je bilo razpoloženje na delu. Pripravilo se je 50 m³ peska,

kategorega so šoferji s kamijoni prostovoljno speljali na mesto obnove. Skupna vrednost v 400 urah napravljenega peska znaša L. 18.000. »Za ta delo na delu pa so prostovoljci sklenili, da 4. avgusta ponovno organizirajo udarniško nedeljo.

Nasprotno pa je Cerkno v primeri z drugimi vasi najmanj obnovljeno. Marsikateri se vprašuje, zakaj to, saj je ravno Cerkno ena izmed tistih vasi, ki so največ žrtvovali in doprinele v narodno osvobodilni borbi.

Obnova Cerkna je sicer zakasnila zaradi regulacijskega načrta, vendar so vmes tudi taki, ki čakajo le na državo in se še danes ne zavedajo, da moramo sami krepko zgrabiti kramp in lopato ter graditi sebi in skupnosti, ker smo mi država.

Stucin Andrej.

Narodno slavlje v Čepovanu

Preteklo nedeljo, 4. avgusta, se je zbralo v Čepovanu ogromno ljudi. Prišli so od vsepovsod, od blizu in daleč, prišli so stari in mladi. Iz Banjske planote je prišlo nekaj že nad 70 let starih ženic, prišle so peš nad 4 ure daleč. Dejale so: »Nikdar se nismo bile v Čepovanu, danes pa smo prišle, toda ne toliko iz radovednosti, kakšen je kraj, ampak prišle smo zato, da slišimo uspehe Titovega tekmovanja v Grgarskem okraju.« Prišli so tudi zastopniki bo-

rečega tržaškega in goriškega ljudstva. Mnogo prebivalcev iz Gorice in Trsta, ki so se tudi hoteli udeležiti »narodnega slavlja« v Čepovanu, pa sta civilna policija in ZVU zadržala na bloku. Niso jim dovolili prostega prehoda, dasiravno so imeli vse dokumente v redu. Zapri so jim pot, ker nočejo, da ljudstvo cone A skupno z brati cone B v manifestaciji pokaže svojo pripadnost. Nekateri pa, ki se jim je posrečilo uiti čez demarkacijsko črto, so prišli z zastavami in

transparenti, v sprevedu pa so peli same borbene partizanske italijanske in slovenske pesmi. Z velikim navdušenjem so spremljali fizikturni nastop mladincev in mladink Grgarskega okraja, v njih pa je tlela samo ena želja: Kdaj bodo lahko tudi mladinci in mladinke iz cone A tako svobodno nastopali? Pri popoldanskem programu je imelo tudi pevsko društvo iz Gorice dva nastopa, dve pevski točki. Ogromna množica, ki je z veliko pozornostjo spremljala njihovo ubrano petje, jih je nagradila z dolgotrajnim ploskanjem in navdušenimi vzkliki.

Dasi je bila ta proslava, to zborovanje v Čepovanu podobno mnogim zborovanjem po coni B, vendar je bilo bistveno različno od dosedanjega. To zborovanje ni bilo samo manifestacija pripravljenosti ljudskih množic, da delajo in grade, ampak predvsem manifestacija napravljenega dela, manifestacija uspehov, ki morajo postati osnovna gonilna sila za bodoče še večje uspehe, zato je povsem jasno, da so prebivalci okraja Grgar priredili na ta dan tudi kulturno in fizikturno prireditev, tako da so pokazali uspehe dela na vseh sektorjih obnove.

Vasi Lokve in Čepovan sta najbolj porušeni vasi, saj se je tukaj rodil in stalno boril IX. korpus. Da, hribi okrog Čepovana in znani Trnovski gozd, bi lahko mnogo, mnogo govorili in pripovedovali o herojskih delih in herojskih borbah primorskega ljudstva, saj je bil Trnovski gozd prava partizanska trdnjava. Zato je ljudstvo Grgarskega okraja soglasno sklenilo, da se mora vršiti slavlje, kjer se bodo podali že doseženi uspehi Titovega tekmovanja, ravno v tej požgani partizanski vasi.

Pri pregledu uspehov smo slišali: Prebivalci okraja so si zadali za nalogo, v Titovem tekmovanju obnoviti 64 porušeni hiš; od tega je obnovljenih že 50 hiš. Poleg tega je dograjenih že šest apnenic s skupno možno proizvodnjo 90 ton. Pri tem pa lahko ugotovimo še to, da je izvršene celotne vrednosti dela nad 15 milijonov lir, porabili za to pa smo 2.200.000 lir kredita, kar pomeni, da smo vsako liro zvišali na 7 kratno vrednost. Moramo pa omeniti, da je k doseženim uspehom prav mnogo pripomogla tudi I. mladinska delovna brigada »Ivana Gradnika«, katera dela na Lokvah, v Čepovanu, eno četo pa ima na Vojskem.

Pregled storjenega dela je v svojem poročilu podal tov. Mlakar iz Grgarja, ki je med drugim tudi dejal: »Tovariši in tovarišice! Da uspešno zaključimo zadnje tedne Titovega tekmovanja v našem okraju, in da damo možnost vsem pokazati se, da smo vredni imenovati se borci obnove naše nove Titove Jugoslavije in vseh še nedoseženih naših pravic, predlagam, da bodi prihodnji teden teden obnove, teden skupnega dela.« Strnjena množica je na ta poziv odgovorila z burnim aplavzom in navdušenimi vzkliki: »Tako je! Hočemo, hočemo, mi hočemo graditi in obnavljati!« V imenu tekmovalne komisije okraja je tov. Mlakar razglasil za dneve obnove od 5. do 11. avgusta, teden pa bo zaključen z udarniško nedeljo. Navdušeni vzkliki množice so preplavili vso vas, od vseh požganih stavb, okrašenih s cvetjem in zastavami, popisanih s številnimi parolami, je odmevalo: »Hočemo, hočemo graditi in obnavljati, hočemo živeti v Titovi Jugoslaviji!« Veseli vzkliki in borbene slovenske in italijanske pesmi, ki jih je prepevalo goriško in tržaško ljudstvo, so odmevale v daljavo še pozno v noč.

★ RAZGLASI

Bremec Margareta, iz Vrh Avč pri Grgarju je izgubila dne 15. julija 1946 osebno izkaznico št. 1609 izdano od Okr. INOO Grgar. Predmetna izkaznica se proglašja za neveljavno.

Pri Pokrajinskem gradbenem podjetju »Primorje« pri oddelku za gradnje PPNOO v Vipavi se je izgubila knjižica za motorno kolo znamke Puch, št. SP 0216, št. motorja 107049, ki je last navedenega podjetja. — Izguba predmetne knjižice se proglašja za neveljavno.

Osebna izkaznica izstavljena pod št. 1045 z dne 10. okt. 1945 od Mestnega NOO v Idriji, glaseča se na ime Petrič Marija roj. v Srednji Kanomlji 21. novembra 1924, sedaj stanujoča v Idriji Titova ulica 37, se proglašja za neveljavno. Strnad Ivan, Sela št. 60, okraj Ajdovščina je izgubil dovolilnico za žensko kolo črne barve znamke Ankora št. 18555 in potrdilo o plačani taksi z dne 26. julija 1946. Predmetna dovolilnica se proglašja za neveljavno.

Izgubil sem dovolilnico za moško kolo št. 5900 z znamko Bianchi na ime Peter Lutman Vipava. Navedena dovolilnica se proglašja za neveljavno.

Gospod župnik Janez Zalokar, le tako naprej, če si hočete pridobiti ime narodnega izdajalca

Med vami Vrhpolje, ki se nahaja v coni B in Gročano, ki se nahaja v coni A, je farna cerkev, kjer deluje župnik Janez Zalokar. Zadnje čase je začel ta gospod v župni cerkvi z odkrito gonjo proti naši ljudski oblasti. Začel je pridigati, da se na setankih Osvobodilne fronte govori proti cerkvi. »Jaz sicer nisem bil še nikoli na sestanku,« je dejal, »toda dobro vem, da se tam govori o teh stvarih.« Najbrž je gospod župnik to bral v »Slovenskem Primorcu« — »Mi današnje oblasti ne priznavamo, zato ker dovoljuje prostovoljno delo ob nedeljah.« Gospod župnik bi najbrže raje videl, da bi mi vsi poginili v bedi brez streh, kakor da si sami to gradimo in obnovimo.

Višek njegovega strupenega sovinitva pa je prišel do izraza, ko je prišel nek oficir Jugoslovanske armade h krstu svojo hčerko in ji želel dati ime Sonja. Župnik se je temu odločno uprl, češ da z ruskimi imeni ne bomo krstili slovenskih otrok.

To je pravo lice gospoda župnika Zalokarja, ki uživa polno zaščito civilne policije in fašističnih elementov v coni A. Prebivalstvo njegove fare pa odločno protestira proti temu, da bi ta fašist se naprej izkoriščal verska čustva naših ljudi za svojo fašistično propagando. Odkrito mu povemo, da ga smatramo za narodnega izdajalca. Vaščan iz Vrhpolja.

TRŽAŠKA MLADINSKA DELOVNA BRIGADA HOČE Z DELOM DOKAZATI, DA HOČE ŽIVETI V TITOV FLRJ

Na cesti Ljubljana-Vrhnika dela tudi IV. delovna brigada, nazvana Tržaška, ki jo sestavljajo mladinci in mladinke iz Primorske. To je ponoven dokaz primorske mladine po zahtevi združitve v enotni Jugoslaviji.

Brigada, ki je sestavljena iz kmečke, delavske in dijaške mladine Primorske, dela in živi po načinu, ki ga vidimo danes v vseh delovnih mladinskih brigadah. Delo, ki je vse v zvezi z gradnjo ceste, je različno. Dosedaj je bilo opravljeno sledeče delo: odkrite 9240 m² zemeljske površine (humusa) s povprečno globino 10 cm, 615 m³ zvožene in zložene v figure, izruvanih 47 dreves različne debelosti, razrušeni manjši objekti in lesena ograja, pri tem izritih 17 betonskih stebrov, na površini 55 m² posekano grmovje, izkopan štor s koreninami drevesa. Nadalje je bilo na 4359 m² izkopane zemlje iz kanalov in odkrite zemeljske površine, 4 m² razbitih in prenešenih skal, 40 m² pa samo prenešenih, 4,4 m² zloženega lesa, izkopanih 60 dreves različne debelosti in 16 štorov s koreninami, posekano 82 m² grmovja, očiščeno 40 m kanalov, podrti lesena ograja, opletena z žico in dolga 69 m, prenešenih 32 vodnih cevi, dolgih 4 m in širokih 5 cm. Trije tovariši delajo v pisarni I. sektorja Gradis-a.

Naj omenim samo nekatere mladince in mladinke, ki so se do sedaj izkazali pri delu in katere je mladina sama izbrala kot najboljše. Tovariš Kaspic Anton iz Idrije je v eni sami uri zvozil 66 samokolnic zemlje. Tov. Batič Zorka iz Sempasa je v 6 urah neprenehoma kopala zemljo. Tovariš Počkaj Oskar iz Kozine je kljub temu, da je bila zemlja blatna, v 6 urah zvozil 260 samokolnic. Tov. Figelj Severin, intendant brigade, je v 3 urah brez počitka zvozil 260 samokolnic. Tov. Furlan Helvira iz Koprja je v 6 urah zvozila 300 samokolnic zemlje. Tudi najmlajša med nami, 14 letna Brizanič Marija se je izkazala, saj je v 2 urah naložila in zvozila 30 samokolnic zemlje.

Tako naša mladina dela in med seboj tekmuje ter vidimo, da uspehi ne izostanejo.

Nekatere tovarišice iz naše brigade delajo v kuhinji. Urejeno imamo tudi pisarniško administracijo.

Delo na kulturno prosvetnem in političnem polju se je pričelo že takoj drugi dan po našem prihodu na mesto. Ustanovljena je bila kulturno prosvetna komisija s sledečimi odgovornimi člani: za dramatiko, petje, predavanja, stenčes, dopisništvo in za knjižnico. Dela se že na vseh poljih. Tako se vršijo vaje za nastop in pevske vaje. Vršijo se tudi študijski sestanki, na katerih se študirajo razni sestavki iz brošur. Tudi knjižnica lepo deluje. Stenčes pa je bil že trikrat obnovljen.

Gojimo tudi fizikulturo. Vsak dan imamo po 10 minut prostih vaj. Naučili smo se že tudi različna kola.

Za naše bolnike skrbi ambulanta s tremi bolničarji. Vsak dan od 7. do 9. ure pa se vrše zdravniški pregledi.

Tako je naše življenje v delovni brigadi. Krepimo si telo in duha, da bomo zdravi in polni novega poleta dočkali tistega dne, ko se bomo pod vodstvom našega dragega maršala Tita združili z ostalimi brati v Jugoslaviji.

Namestnik komandanta:
Kovšca Zdravko.

Ludožik Jurca, tesar iz Bukovja, okraj Postojna, je napravil 184 ur prostovoljnega dela, kar predstavlja vrednost 7360 lir, za pogorelce v Gorenju in Bukovju

RAZPIS ZA VLAGANJE PROŠENJ ZA PODPORE

Pokrajinski odbor »Dijaške matice« mora že v počitnicah pripraviti vse potrebno, da se bo nadaljevala podpora akcija tudi v prihodnjem šolskem letu in mora v ta namen sestaviti proračun. Zato mora v najkrajšem času imeti pregled čez vse dijakke, ki jih bo treba v prihodnjem šolskem letu podpirati.

Pozivamo ponovno in zadnjič dijakke, oziroma starše onih dijakov, ki so študirali v šolskem letu 1945-46, in onih dijakov ki bodo študij nadaljevali in onih dijakov, ki se bodo letos na novo vpisali v srednjo šolo, bodisi iz cone A, bodisi iz cone B, in ki zaradi slabih imovinskih razmer svojih otrok ne morejo vzdrževati, da vložijo prošnje za podporo pri Okrožnih odborih »Dijaške matice« v Trstu, Gorici ali Ajdovščini. Prošnje lahko vložijo naravnost pri navedenih Okrožnih odborih, ali pa po-

tom Krajevnih odborov »Dijaške matice«. Vsakdo naj vloži prošnjo tja, kamor pripada.

Ponovno opozarjamo, da prošnje morajo biti pri Okrožnih odborih »Dijaške matice« najpozneje do 15. avgusta t. l. V prošnjah navedite ime in priimek dijaka, ime očeta in matere, rojstne podatke, vrsto šole in razred, kraj šole, bivališče, učni uspeh iz preteklega šolskega leta, podroben in točen opis domačih imovinskih in družinskih razmer. Navedbe v prošnjah naj podrobno overijo Krajevni odbor »Dijaške matice« iz cone A, okraj, odkoder je dijak doma.

Prošnje bodo odbori reševali vedno na resnične potrebe in imovinske ter družinske razmere družin. Zaradi tega naj starši navedejo resnično stanje doma in na kak način, da se bo dalo to resnično stanje ugotoviti. Vsak naj se ravna po svoji vesti in naj se zaveda, da previsoko odmerjena podpora pomeni oškodovanje onih, ki so potrebnejši.

DRŽAVNI ZAVAROVALNI ZAVOD — DOZ

podružnica

Ajdovščina, Gregorčičeva ulica št. 32

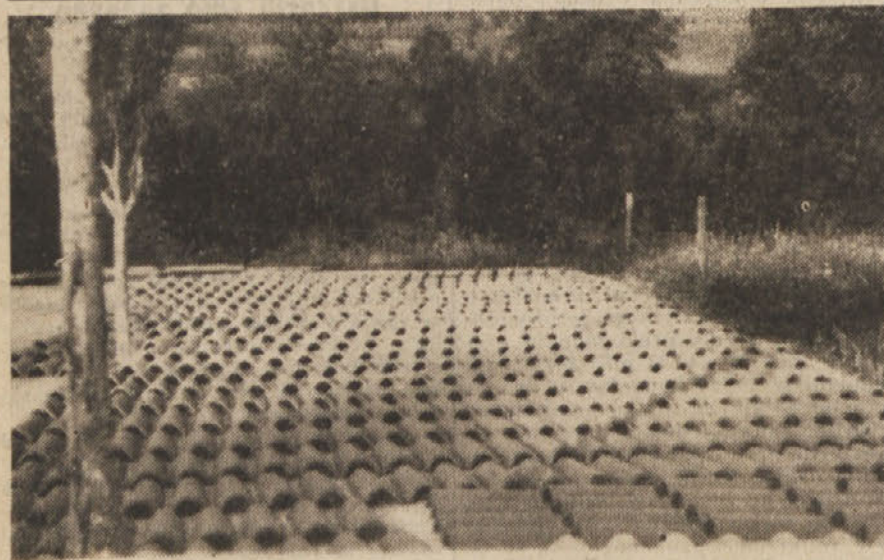
Sprejema vse vrste zavarovanj (požar, vlom, nezgode, jamstvo, motorna vozila, proti razbitju stekla in druga).

Za informacije in sklepanje zavarovanj se obračajte na naše zastopnike v vseh večjih krajih Slovenije. Primorja ali na našo podružnico.

Izvršni odbor ESZDN v Ajdovščini — Urad za posredovanje dela — nujno potrebuje naslednje delovne moči:

200 navadnih delavcev za cestna in stavbna dela,
150 zidarjev,
10 tlakovalcev za cestna dela,
20 tesarjev,
80 minerjev.

Za vse delavce je preskrbljena na samem delavnem kraju popolna oskrba, in to hrana in prenočišče. Oni, ki reflektirajo na ta dela, naj se prijavijo pri Krajevnem medstrokovnem svetu E. S., Urad za posredovanje dela na sedežu Okrajnega NOO ali pa naravnost na uradu za posredovanje dela pri Izvršnem odboru ESZDN za cono »B« v Ajdovščini.

Tisoč komadov opeke na dan izdelajo v opekarni v Tolminu